SUSCRIPCIÓ
Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya . . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.
Pagant per anys, una pesseta de rebaixa

EL POBLE CATALÀ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
IMPRENTA
CARRER DE FORTUNY, CÒD. 2 TERS.
TELÉFONS
REDACCIÓ, 723 - - IMPRENTA, 2.290

ANY X.-NUM. 3.089 | BARCELONA, DIVENDRES 29 D'AGOST DE 1913 | UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

Qüestions gramaticals

(Continuació)

«Gonfaró». — No veig per què hauríem de preferir «gonfaló» a «gonfaró». El mot no té originariament ni «l» ni «r», puix prové de «gundfanon». Aquest mot germànic dóna en català «gonfanó» (forma que trobem abundantment en català antic) i, amb dissimilació de la segona «n», «gonfaló» i «gonfaró». Ara bé, el canvi de «n» en «r» sota l'influencia dissimiladora de una altra nasal, és en català un fet molt més freqüent que no pas el canvi de «n» en «l», i d'altra part en el dialecte central diem «r» i no pas «l»; doncs, inacceptada per arcaica la «n» etimològica per què preferiríem la «l» a la «r», «gonfaló» a «gonfaró»? Notem endemés que a Barcelona no diem «gonfaró» sinó «ganfaró», amb el canvi, perfectament acceptable, de la primera «o» en «a» sota l'influencia dissimiladora de la «o» accentuada.

«Gegant» — La vocal catalana que continúa la «i» breu llatina no és la «i» sinó la «e». Es prou sabut que en llatí vulgar la «i» breu esdevingué una «i» oberta, que acabà confonent-se amb la «e» tancada provinent de la «e» llarga; i com que la «e» tancada del llatí vulgar dóna «e» en català, per això en les síl·labes inaccentuades la «e» catalana correspòn no solament a la «e» llatina (Ex.: «securus», «segur»; «seniorem», «senyor»; «nepotem», «nebot») sinó a la «i» breu llatina (Ex.: «disfactus», «desfet»; «bisneptus», «besnets»; «invidia», «enveja»; «fidelis», «feel»; «bibendo», «bevent»). Quan en un mot d'origen evolutiu trobem una «i» responent a una «i» breu llatina, aquesta «i» catalana no és pas en general la continuació de la «i» llatina, sinó una «i» anòmala deguda a una pertorbació en l'evolució de la «e» tancada llatina, i així trobem «i» per «e», no sols en mots com «civada», del llatí «cibata», sinó en mots com «finestra», del llatí «fenestra». Suposant que «gegant» fos un mot hereditari, la «e» hi seria perfectament regular, i la «i» de la forma dialectal «gigant» seria tant poc la continuació d'una «i» llatina (la «i» de «gigantem») com la «i» de «ginesta» o de «ginoll» (provinents de «genesta» i «genículum». Però, sens dubte, el mot no és completament popular, i «gigant» pot llavors deure efectivament la seva «i» a «gigantem». Suposant que fos així, «gigant» no seria per això preferible a «gegant», que és la forma predominant dins el dialecte central.

«Gener». — El seu èrim és «januarius»; però en llatí vulgar «januarius» era correntment reemplaçat per «jenuarius». D'aquest «jenuarius» o «genuarius», testificat per nombroses inscripcions llatines, provenen l'italià «gennaio» i el castellà «ehero», i en prové així mateix el català «gener». Al costat de «gener», trobem «janer» ja des d'antic,—«janer» que podem considerar com la continuació del clàssic «januarius», o com un llatinisme reemplaçant la forma popular «gener» per dissimilació entre les dues «ee» (Ex.: «mateix» per «meteix», «fael» per «feel», «sancer» per «senoer», etc.) «Janer» és, doncs, perfectament admissible, i àdhuc fóra indubtablement preferible a «gener» si tots els dialectes catalans confonguessin la «e» i la «a» inaccentuades, com ho fan el català oriental i el balear: de «gener» i «janer» homòfons, fóra preferible «janer», més acostat a «januarius». Però hi ha els dialectes que no confonen la «e» i «a» inaccentuades; i d'aquests, el lleidatà diu «gener», el valencià, «giner», sortit de «gener»... «Gener» no és, doncs, absolutament rebutjable, com voldria suposar-se.

«Feel». — «Feel» és la continuació de l'acusatiu «fidelem», amb la supressió regular de la desinencia «em», la transformació regular de la «i» breu en «e» i la caiguda regular de la «d» intervocàlica; «fael» és sortit de «feel» per dissimilació de la primera «e» sota l'influencia de la «e» accentuada (Ex.: «mateix» per «meteix», «vaés» per «vees», etc.). Les dues formes les trobem abundantment en els nostres autors antics, i si ens hem de decidir per una de elles, és natural que preferim la primera, més fidelment continuació de la forma llatina. Però no oblidem que, al costat d'aquestes dues formes, n'hi havía encara una tercera, «fel», resultat de la reducció de les dues vocals a una sola (Ex.: «rebre» de «reebre», «dena» de «deena», i que aquest «fel», que trobem ja en En Joanot Martorell, Eximenis i altres autors mig-evals, és la forma dominant des del segle XVI i hauría acabat segurament per ésser el representant únic del «fidelis» llatí, sense la concorrencia del llatinisme «fidel».

(Se continuarà).

POMPEU FABRA

La frèvola gasetilla

Teories contradictories

Deia la furibonda malthusianista Emma Goldmann, la setmana passada en un miting de Pittsburg:

«Les mares que tenen més de dos fills són unes criminals. Mereixen un càstig... I Jo demano que l'assassinat dels marrecs que engrandeixen una família que ja'n té un parell, sigui declarat legal.»

La socialista, Rosa Luxemburg, «angel de la revolució», en un miting celebrat abans d'ahir a Berlín, exclamava:

«Si volem triomfar, és necessari que tinguem darrera nostre, a la massa. I si la volem tenir, convè que tinguem moltes criatures.... Doncs, fem-ne força!»

Creiem, no obstant, que qualsevol que sigui l'opinió de les dònes, deurien també d'ésser consultats els homes... Es una modesta opinió, perque en aquest afer, evidentment hi tenen alguna cosa que veure.

El Congrés Esperantista de Berna

L'entusiasta esperantista En Delfí Dalmau ens envía des de la capital d'Helvecia una postal parlant d'aquell acte. Els esperantistes la llegiràn amb gust. Heuselaquí:

«El novè Congrés Universal d'Esperanto obté un èxit immens. El nombre de congressistes assistents, provinents de 35 paisos, passa de 2,000; en el grandiós Cassino de Berna s'ha celebrat la sessió d'obertura que ha sigut imponent: de primer 2,000 veus de tot el món han entonat l'himne Esperantista acompanyats d'una orga; calmades les aclamacions el general Sibert, president del Comitè dels Congressos, i Mr. Chavef, secretari, han fet solemnialment la respectiva tasca, donant-se compte de gran nombre de salutacions i adhesions de Governs, ministres, reis, corporacions i homes de ciencia de tot el món.

El coronel E. Frey, expresident de la Federació Suiça, ha pronunciat un gran discurs resultant sensacional per la personalitat de l'orador. Després ha tingut lloc una gran manifestació per la ciutat amb una munió de banderes nacionals diferentes, totes agrupades fraternalment per l'ideal esperantista. Tots els ciutadans de Berna pels carrers, places i balcons han admirat emocionats la potencia i grandesa d'aquest moviment. En les diferentes esglesies s'han fet sermons en Esperanto.

La «Universal Esperanto Asocio» ha celebrat una gran sessió on s'han posat de manifest milers de serveis prestats en Esperanto a comerciants i professionals dels més diversos paisos. També han celebrat reunions especials els catòlics, metges, socialistes, etc. En una paraula: s'ha demostrat una vegada més l'utilitat immensa moral i material que ja avui té l'Esperanto per a l'Humanitat.»

El tancament dels establiments

Conferencia del senyor Noguer

Com anunciàrem, el distingit lletrat i benvolgut company don Ramón Noguer i Comet, va donar ans d'anit en l'important Centre Autonomista de Dependents, una molt interessant conferencia sobre'l tema: «El tancament dels establiments a les vuit del vespre. — Antecedents d'aquesta reforma a l'estranger».

Començà el disertant fent remarcar la relació existent entre aquella reforma per la qual treballa la dependencia comercial d'aquesta ciutat, i altres problemes que igualment interessen a aquella i especialment amb la qüestió de la jornada màxima i la reglamentació del treball (treball intensiu, setmana anglesa, etc.) fent veure lo que a l'estranger hi ha llegislat o fruit de costums locals en dites qüestions.

A aquest propósit se va dòldre de l'escassetat de disposicions legals que regulin el treball dels obrers adultes, explicant lo que a son entendre son causes de tal fet i entre elles la principal, l'influencia que encara pesa sobre'ls poders públics de les doctrines de l'escola clàssica lliberal. Especialment feu notar la manca de disposicions que regulin en tots els paisos, però especialment a Europa, el treball de la dependencia comercial, atribuint-ho especialment a que aquesta, en general, no ha sabut prendre la posició deguda en les lluites socials modernes i per lo tant, no n'ha pogut treure d'aquestes el profit que'ls demés obrers.

Entrà després a analitzar les lleis existents sobre tancament dels establiments a una hora fixa i uniforme, detallant les disposicions de llei anglesa del 1904, l'austríaca de 14 de gener de 1910, extesa posteriorment, per ordenances ministerials, a Carintia, Tyrol, Bohemia, Silesia i altres nacions, comarques i ciutats de l'imperi austro-hongarès; la llei vigent a Bremen i l'intent fracassat de reforma del «Gewebeordnung» alemany en 1907; la llei sueca de 5 de juny de 1909; la de Denamarca de 19 de juny 1908, i finalment, l'ukas rús de 28 de novembre de 1906. De fòra de Europa, esmentà la memorable llei de l'Estat de Nova-York de 17 abril de 1909, la llegislació particular d'algunes provincies del Dominion (Canadà) i finalment el gran nombre de lleis importantíssimes sobre la materia existents en els Estats de la progressiva Confederació Australiana.

De son estudi en deduí després interessants conseqüencies de possible efectivitat en nostre país i terminà sentant com a síntesi de son treball, les següents conclusions:

Primera. El tancament de les botigues i tots els establiments comercials (llevat de les naturals excepcions) d'una localitat a una hora fixa i uniforme, és altament convenient, perque no irrogant, essent igual per a tots, cap perjudici als interessos patronals ni al públic, evita en canvi, els abusos que envers la seva dependencia cometen patrons excessivament egoistes.

Segona. En nostra ciutat, donades les seves especials costums i hàbits, se pot fixar ja des del moment l'hora de tancar els establiments, en general, a les 8 del vespre tot lo més tard, sens perjudici de avançar aquesta hora quan per l'introducció de noves formes de treball, s'hagin creat nous hàbits ciutadans.

Tercera. La reforma que ara s'inícia, no pot considerar-se isolada ni abandonarla un cop aconseguida; dèu venir completada per altres reformes tant necessaries com ella, com són, l'establiment del treball intensiu i de la setmana anglesa i la fixació d'una llei senyalant la jornada màxima de la dependencia comercial.

Quarta. Per a donar eficacía legal a la costum que s'intenta introduir en la nostra ciutat i també per a evitar que l'egoisme d'uns quants patrons enderroqués l'obra realitzada, se fa precís també obtenir una llei referent al tancament dels comerços. Però aquesta llei que s'interessa, no hauría pas d'assenyalar una hora uniforme per a tota Espanya, sinó que, com la majoría de lleis vigents sobre'l particular a l'estranger, s'hauría de limitar a consignar el principi general de l'obligació de fixar una hora determinada en cada localitat per al tancament dels comerços i facultar a les autoritats o organismes locals per a senyalar l'esmentada hora, previa una amplia informació i donant després a la decisió d'aquella força de llei; i

Quinta. Per a fer-se digna d'aquestes millores i alhora per a obtenir-ne de noves la dependencia comercial dèu organitzar-se fortament, enrobustint les associacions existents i orientant aquestes, amb seny i prudencia vers camins de lliberació. La associació és l'arma i la força del proletariat modern, i la dependencia comercial no pot sotstreure's, sens perjudicar-se a si mateixa, individual i col·lectivament, d'aquestes corrents.

La notable, original i interessant disertació del conferenciant captivà l'atenció de la nombrosíssima concorrencia congregada en el Centre Autonomista de Dependents, la qual al terminar li tributà una entusiasta i merescuda ovació.

Ciutadanes

Tenim a l'urbs un carrer en el qual no hi han botigues, porteres ni comares.

Mal dit que no hi han botigues. N'hi ha una on se venen funerals de totes menes i maneres.

Qui sigui un deambulant observador, sabrà ja que parlem del carrer de Montalegre. Pro nosaltres parlem per qui no ho és.

El carrer de Montalegre va de la plaça dels Angels al carrer de Valldonzella; és una vía ampla i empedrada. Tot una de les seves aceres és ocupada per l'Hospici. En l'altra no hi ha rès.

Dintre aquest rès s'hi enclouen uns safretjos i els darreres de la Casa de Maternitat.

Per la banda del carrer de Valldonzella el carrer se comença amb una capelleta a la dreta i una taberna a l'esquerra. Per la banda de la placeta dels Angels no's comença, ix d'entre un barber de a quinze céntims, la rectoría i no se gueix.

Als dematins s'hi troben automóbils, cotxes de dol i faetons llogats per les famílies que han comprat llur funeral. En havent dinat s'hi senten els desacords de la banda que enseja el vals recargolat que ha de tocar a Tiana o la marxa fúnebre qu'executarà al Masnou. També s'hi senten veus infantils que canten les taules de multiplicar i veus de fembra que passen el rosari.

A la nit s'encén una xinxeta en la capella que fa cantonada. El reste del carrer romàn en l'ombra.

Es aleshores que esdevé certament alegre. Es aleshores que esdevé carrers dels enamorats.

La gent de bé no hi passa. Però, no és per por als lladres, no, és per prudencía, és per no destorbar.

Una processó feta de parelles deambula per allí. Deambula i s'atura al redós dels portals.

Quantes vegades n'he seguit una fins al Bonsuccés. I m'he embadalit veient l'estreta de mà i el pas lleuger de perdiu; els ulls brillants i el somris inefable de la «Senyora» que agafava les Rambles i corría, adelerada, al piset on el pare feia mala cara i la mare s'empescava un sermó.

M. REI

Colonies escolars

Les Colonies escolars municipals retornarán el vinent diumenge, día 31 del corrent, amb subjecció a l'horari que a continuació's detalla. Els escolars es reuniràn, com de costum, en el Palau de Belles Arts, on deuen acudir-hi llurs famílies i encarregats per a fer-se'n càrrec.

Per l'hora d'arribada, l'entrega dels escolars de les colonies de Banyoles, Sant Feliu de Guíxols, Ceret i Cantallops, es verificará en la propia estació de França a la que deurán congregar-s'hi llurs respectives famílies.

Horari de retorn: Sant Boi del Llobregat, 9'55; Esparraguera, 10'19; Abrera, 10'19; Sant Hilari, 10'30; Arbucies, 10'30; Gualba, 10'30; Cabrils, 11; Sant Pol de Mar, 11; Tordera, 11; Olesa de Montserrat, 11'04; Torredembarra, 11'29; Borredá, 12'30; Perafita, 12'30; Prats de Llussanés, 12'30; Olost de Llussanés, 12'30; Taradell, 12'30; Espluga de Francolí, 13'15; Falset, 13'27; Banyoles, 14'30; Sant Feliu de Guíxols, 14'30; Ceret, 19'02; Cantallops, 19'02.

CASA MARTÍ
REGALS: Joieria, Platería, Rellotgeria
Objectes d'art, Máquines fotogràfiques, porcelanes, mobles, etc., etc., a preus sens competencia i de veritable ocasió. Estalvia temps diner tota persona que fà operacions en la mateixa. - Unica a Barna. St. Pau 28

Jòcs Florals de Girona

Any XI

Als poetes i prosadors de llengua catalana.

El consistori vos convida de nou a concórrer als Jòcs Florals d'enguany per a els quals han sigut oferts els següents

PREMIS

I «Flor Natural». Premi d'honor i cortesía; adjudicat a la millor poesía que vinguí a concurs. L'autor premiat deurà ferne ofrena a la dama de la seva elecció, la qual serà nomenada «Reina de la Festa».

II Premi del Consistori. «Un objecte d'arts, de valor cent pessetes, a un treball en prosa de tema lliure.

EXTRAORDINARIS

III Premi del Bisbe. «Cent pessetes». A la millor oda que canti la llibertat de l'Iglesia i el triomf de la Santa Creu, obtingut per l'edicte de Milà.

IV Premi de l'Ajuntament. «Cinquanta pessetes. Poesía tema lliure.

V Premi de D. Agustí Riera, President de la Diputació. Setanta cinc pessetes. Tema lliure.

VI Premi de D. Bonaventura Sabater, Diputat provincial. «Cinquanta pessetes». Tema lliure.

VII Premi de D. Bartomeu Bosch, Senador. «Cinquanta pessetes». Tema lliure.

VIII Premi de D. Frederic Rahola, Senador. «Cinquanta pessetes». A la millor romança sobre algún fet històric de la vida d'En Verntallat, el redemptor dels remences.

IX Premi de D. Manel Bofarull, Senador. «Objecte d'art». A la millor composició prosa o vers, que descrigui la festa major dels nostres pobles.

X Premi de D. Dalmau Iglesias, Diputat a Corts. «Objecte d'art». Al millor sonet per a en Mariàn Alvarez de Castro.

XI Premi de D. Francisco Monsalvatje. «Vida gràfica de Nuestro Señor Jesucristo» edició Seix. Tema lliure.

XII Premi del marqués de Camps. «Objecte d'art». Tema lliure.

XIII Premi del Centre Catalanista. Objecte d'art». A la millor poesía patriòtica.

XIV Premi de D. Joan Bta. Coromina. «Un quadre» original de l'ofertor. Tema lliure.

XV Premi de D. Josep Berga i Boix. «Un quadre» original de l'ofertor. Tema lliure.

XVI Premi de D. Josep Berga i Boada. «Un quadre» original de l'ofertor. A la millor noveleta curta i de costums de Girona o la comarca.

XVII Premi de la revista musical «Scherzando...» «Un bust del Dant» (obra d'En Berga i Boada). A la millor melodía per a cant i piano, per a ésser executada el día de la festa.

NOTES:

Per a nous premis, dels quals n'esperem noticia, publicarem dintre pocs dies un Cartell Suplementari.

No's concediràn accèssits.

Les condicions relatives a la remesa dels treballs són les acostumades i consagrades per l'ús en aquesta mena de festes.

Les composicions deuràn enviar-se al Secretari del Consistori, carrer del Progrés, 5, per tot el dia 8 del vinent mes d'octubre.

El Jurat se reserva el dret de consultar el parer de les persones competents per a l'adjudicació del premi de tema musical.

L'acte del repartiment de premis se celebrarà el primer de novembre vinent, diada de Totsants.

FORMEN EL JURAT CALIFICADOR:

D. Miquel Sants Oliver, President; don Jaume Bofill i Mates, Mossen Vicens Piera, D. Xavier Monsalvatje, D. Rafel Masó i Valentí i D. Francesc Sitjá i Pineda, Vocals, i don Lluis Pla, Secretari.

J Girona, 25 d'agost de 1913.

Per la Junta Directiva del Consistori dels Jocs Florals:

Ramón Forn, president. Lluís G. Pla, Secretari.

De Política

Notes i comentaris

Junta Municipal d'U. F. N. R.

Aquest vespre, a l'hora i lloc de costum, se reunirà la Junta Municipal de l'U. F. N. R.

S'acosten eleccions

Per que no perdi rés amb la traducció, heusaquí, segons un diari del matí, les gestions dels radicals i la gran (?) candidatura que presentaràn:

«La candidatura confeccionada por los prohombres del partido radical descansa sobre la base de la agregación de Sarriá a Barcelona, que se efectuará, según parece, por real decreto que aparecerá en la «Gaceta» a últimos de septiembre; la agregación dará lugar a que puedan ser reelegidos los actuales concejales, y esta circunstancia dará grandes facilidades para un plan que tendrá por objeto contentar a algún concejal de los enamorados del cargo y hacer las paces con Lladó y Vallés y Guñalons.

Estos últimos serán, pues, incluídos en candidatura, olvidando su rebeldía y la campaña de «El Intransigente». Esto da lugar a que varios que les siguieron en la disidencia por amor a las ideas, actualmente echan chispas y digan pestes de ellos; pero ya les pasará el enfado y nada importante sucederá. La verdadera dificultad quizás se encuentre en la oposición de muchos elementos del partido radical que no pueden comprender cómo su jefe puede tan tranquilamente reconciliarse con quien hace un año fué su más encarnizado detractor.

He aquí la candidatura en principio acordada, susceptible no obstante de modificaciones si las circunstancias lo imponen.

Distrito 1.º, Rocha; distrito 2.º, José Ulled y Jaime Moré; distrito 3.º, José Nello; distrito 4.º, L. Callén; distrito 5.º, Iglesias y Mir y Miró; distrito 6.º, Cabirol y Cascante; distrito 7.º, Lladó y Vallés y Doménech; distrito 8.º, Morales Pareja y Dessy Martos; distrito 9.º, Luis Massó y Vila; distrito 10, Pagés y Guñalons.»

En honor de l'Oriol Martorell

L'acte que s'está organitzant en honor del nostre bon amic l'Oriol Martorell, per la seva encertada intervenció en l'assumpte de la rescissió del contracte d'escombraries, sembla que revestirá molta importancia.

L'acte consistirá en un lunc popular, en el que hi assistiràn un gran nombre de ciutadans, desitjosos de testimoniar la seva protesta al descabellat projecte que fa poc posá en greu perill els interessos de nostra ciutat.

—La Comissió organitzadora de l'homenatge a l'Oriol Martorell, convoca a totes les entitats i Joventuts de l'Unió Federal Nacionalista Republicana, a la reunió que tindrá lloc en el C. N. R. del carrer de Pelai, avui, divendres, a les deu de la nit.

Varies

A Madrid se reunirá molt aviat una Assamblea del partit d'Unió Republicana que acabdillava en Sol i Ortega, en la qual s'accordará segons se diu, continuar amb el mateix programa que traçá aquell republicá.

—El tinent d'alcalde senyor Mir i Miró, presentarà la candidatura de diputat a Corts pel districte de Tremp.

Lo de l'Art Fabril

La jornada d'ahir

Novament estem en el major dels embulls. Ahir, el día, es distingí per una desorientació tremenda. Es aquest moviment tant desconcertant en totes les seves fases, que no hi ha manera de «pendre-li el pols», definitivament.

Ahir semblava que la major part de les fàbriques de l'Art Fabril havíen de treballar, doncs ahir fou un dels dies que més poques treballaren. A les barriades de Sans i Sant Martí, el paro torná a ésser important, general quasi en la segona de aquestes barriades.

L'implantació del R. D. ha fet naixer moltes dificultats i aquestes dificultats són per ara un niu de conflictes. Ahir foren varies les fàbriques quals obrers abandonaren els treballs.

Els carrers presentaren un aspecte de animació extraordinaria.

Les obreres plegaven o bé es negaven a entrar al treball. I seguit s'aplegaven i es dirigíen a la direcció de «La Constancia» que definitivament s'ha fet càrrec del conflicte. Però això ho feien les obreres en col·lectivitat, totes les d'una fàbrica, en grupus devegades de 300 i 400.

La guarda civil, vigilava pels carrers i a les portes de les fàbriques, sense que hagués d'intervenir en cap accident desagradable.

Els comentaris entre la gent obrera eren variats. Cada grupu de treballadors donava una interpretació diferent al decret, però en un punt estaven conformes i era en demanar que volíen un augment de 10 per 100 en els preusfets.

Amb això pot assegurar-se, sembla, que la setmana que corre la tenim perduda completament. Es, doncs, la situació de cada dia més enutjosa i és precís posar-hi fi de la millor manera possible. Hi ha que calcular els perjudicis immensos que a la nostra industria i als obrers està causant aquest ditxós conflicte.

* * *

Document interessant

La Comisió de fabricansts nomenats per l'Assamblea celebrada el día 25 del corrent, en el Foment del Treball Nacional, ens feu a mans ahir un document en el qual es fa historia de la vaga des de la publicació del R. D., fins a la data.

El document acaba amb un manifest dirigit a l'opinió.

La molta extensió del document, (onze quartilles grans escrites a màquina) ens priven de publicar-lo com seria'l nostre gust.

La primera part registra'ls accords presos per la primera reunió de fabricants, accords que nosaltres publicàrem en l'edició del día 27.

Després, el document, segueix fent historia i diu:

«En cumplimiento del primer acuerdo anterior la Comisión nombrada en la citada Asamblea dirigió a los Excms. Sres. Presidente del Consejo de Ministros y al Ministro de la Gobernación, el siguiente telegrama:

La Comisión nombrada en la Asamblea de fabricantes de Hilados y Tejidos de Algodón del Llano y de la Montaña, en sesión celebrada el día de ayer en el Salón de Actos del Fomento del Trabajo Nacional, suplica encarecidamente a V. E. que se digne hacer aclaraciones legales al R. D. de referencia de conformidad con las conclusiones presentadas por dicha Comisión al Excm. Sr. Gobernador Civil de esta Provincia y que habrá transmitido a V. E. — El Presidente de la Comisión, José Muntadas.

Al precedente telegrama recibió la Comisión del señor Ministro de la Gobernación, el siguiente:

Ministro de la Gobernación a José Muntadaas, Presidente de la Comisión de Fabricantes. — Recibidas por conducto digno Gobernador Barcelona conclusiones que usted y dignos compañeros se han servido exponer al Gobierno. Envío a aquel la respuesta por encargo se transmita con su diligencia habitual. De momento me complazco en reiterar a esa Comisión la seguridad de que Gobierno hace debido aprecio de los altos intereses que representan y confía a su vez en el concurso de todos para llegar en bien Barcelona y trabajo nacional a solución efectiva a que el decreto del domingo ha respondido en mi espíritu y en el acuerdo del Gobierno.

El Excmo. Sr. Gobernador Civil comunicó a la Comisión la contestación a que hace referencia el Sr. Ministro. Dice así el despacho:

Ministro de la Gobernación al Gobernador Civil. — Contesto al despacho en que V. E. me transmite las peticiones de los Sres. patronos.—Me he complacido en someterlo al Consejo de Ministros en la reunión de esta tarde. — El Gobierno deplora en primer término que aquellas no obtuvieran expresión adecuada inmediatamente después de publicarse la fórmula de la que es leal y sencillo desarrollo el último decreto entre la publicación de aquella y la redacción de esta mediaron tantos días que el Gobierno hubiera podido examinar todas las observaciones con la debida reflexión y desde luego con la atención y el interés sincero que le inspiran los elementos productores. Respetamos las razones que éstos tuvieron para guardar un silencio tan absoluto que pudo interpretarse como expresión de general asentimiento pero en todo caso es notorio que nadie deberá acusar al Gobierno con justicia de precipitado o de desdeñoso para más reclamaciones que no han aparecido sino cuando el decreto llevaba ya la sanción regia. El Gobierno desea vivamente hacer efectiva la solución de plena concordia que viene persiguiendo en tal sentido acogerá sin hostilidad y tramitará con interés y con gusto cuantas observaciones respondan a un interès legítimo y real y no afecten a la esencia de aquella soberana resolución. Por no encontrarse en está última condición es absolutamente imposible que podamos aceptar el apartado letra A de las peticiones patronales. Hacerlo así sería retroceder al comienzo del conflicto envenenado ahora por la informalidad que ello supondría y quebrantada la autoridad por el daño de una rectificación que no es admisible en materia de Gobierno tan trascendental. Creemos lealmente que a los Sres. fabricantes dañaría ante la opinión tal actitud ya que conformes todos por lo visto en cuanto al fondo del decreto parecería imprudente provocar ciertos males por un detalle de plazo que concretamente apreciado y estimado de valor insignificante al lado de los males que a la misma industria causaría su tenaz mantenimiento. Respecto a la letra B opinamos que tiene un carácter contractual que el Gobierno no rechaza pero que como envuelve renuncia expresa de una facultad individual ha de someterse a la previa conformidad de ambas partes. En la huelga de los edificios en construcción de Madrid yo mismo propuse una base semejante aunque por menor número de años pero fué votada por patronos y obreros. Bien podría establecerse en cada una de las fábricas al formular los nuevos contratos de trabajo sin necesidad de disposiciones de carácter general que acaso los mismos fabricantes de otras ciudades rechazasen. En cuanto a la letra C entendemos que es cuestión esencialmente reglamentaria o de procedimiento en ejecución del decreto y se someterá al Instituto de Reformas Sociales para que la tenga en cuenta al redactar su proyecto. Lo mismo nos parece la letra D, pues establecido un tipo genérico de multas tal como el que señala el artículo séptimo del decreto la regulación específica de aquellas es propia del Reglamento y el Instituto estudiará también la que se propone: una y otra parecen en principio dignas de estimación. En suma que como resulta de cuanto queda escrito salvo en lo que afecta en la esencia misma del decreto el Gobierno no mantiene intransigencias sistemáticas que están bien lejos de su ánimo. Espera en cambio el concurso de la buena voluntad de los señores patronos para salvar las naturales dificultades de la transición de un régimen de trabajo a otro. Y reitero a V. E. las instrucciones que ya le tiene comunicadas como a los demás gobernadores para que mientras aquella se haya verificado y el Reglamento precise bien la regulación de todo lo ahora estatuído proceda con la discreta flexibilidad que cada caso según su naturaleza requiera. Estoy seguro de que esos Sres. fabricantes recibirán esas manifestaciones haciendo justicia a la intención que las dicta y por lo mismo espero en bien público la normalización inmediata de la vida del trabajo como a todos conviene.

En vista de la contestación del Sr. Ministro, la Comisión le dirigió un nuevo telegrama, redactado así:

«Excm. Sr. Ministro de la Gobernación. Recibido atento telegrama de V. E. y la contestación a las conclusiones propuestas, La Comisión considera fracasada su gestión y renunciará sus poderes ante la Asamblea de esta tarde. El Presidente de la Comisión, José Muntadas.»

El manifest que a continuació segueix a aquets documents, diu que la manera com s'ha implantat el Decret és un procediment únic, que per a implantar tals reformes no s'ha seguit en lloc, i que lesio-

na vivament tots els interessos dels industrials afectats per la reforma.

El ministre declara que assumeix la responsabilitat del Decret que diu és la concreció de l'acord entre les parts beligerants.

Els industrials neguen que hi hagi hagut tal accord, com ho proven les assambleies dels dies 25 i 27, celebrades al Foment.

La Comissió testimonia que la quasi totalitat dels industrials desconeixía'l curs de les negociacions. Els que les coneixíen creien que no's faría res sense abans fer extenses informacions. Neguen que'ls patrons de Catalunya hagin sigut intransigents com es veu en altres llocs, però entenen que no deu obrar-se a cegues. Esmenten a propòsit d'això, de la manera com s'han implantat varies jornades en l'Art Fabril, en alguns pobles de la terra, precedides de llargues informacions.

Diuen que'ls fabricants s'han trobat amb una vaga que no saben d'on ha sortit; que sembla tenir influencies estranyes, que els obrers de cada casa no han formulat cap demanda, i que'ls fabricants no han provocat cap conflicte. Han sigut, diuen, lo mateix que'ls obrers víctimes d'elements estranys.

Diuen que'l ministre s'ha errat si creu que amb el Decret ha fet una obra de pacificació. Els fets ho diràn. El Govern havía d'estar-se neutral, davant de la vaga. Creuen els patrons que totes les persones de govern hauràn de condemnar l'obra del ministre que és una humiliació dels patrons i del Govern mateix.

Es lamenta'l manifest de la situació en que estàn col·locats els obrers declarats en vaga forçosa i declara que'ls fabricants no volen contribuir a fer la situació més angunyosa.

Diu que obrers i patrons han de marxar cada dia més units per a evitar intromissions del Poder públic, perjudicials a tots.

I acaba així:

«La Comisión, pues, al dar por ultimado su cometido termina protestando de que no se haya procedido a una información amplia, y esta parlamentaria según se ha hecho en todos los países y de ello pueden dar fé cuantos se dedican a estudios sociales.

Protesta igualmente de que se haya acudido al procedimiento de RR. DD. para resolver conflictos entre patronos y obreros. Protesta sobre todo de que por funestas imposiciones se haya hecho obligatoria la implantación inmediata sin otorgar plazo ninguno de adaptación constándole perfectamente al Poder público que esto es de todo punto imposible y va a dar origen a interminables disenciones, a menos que los obreros animados de un sincero amor a la industria de que viven guiados por el patriotismo eviten rozamientos que en otro caso serán inevitables.

Y termina manifestando que se ha cavado tan hondo abismo entre la fabricación catalana y los que han sumido la responsabilidad de la disposición regia que no se llenará fácilmente.

Ahora el público que nos juzgue a todos.

El Presidente de la Comisión nombrada por la Asamblea de Fabricantes, José Muntadas.

Barcelona 28 de agosto de 1913.»

A "La Constancia,,

Una gran gentada acudí ahir, durant tot el día a l'Agrupació Obrera, on té'l local «La Constancia». Les obreres anaven allí a canviar impressions, després que sortíen de les fábriques, on havien deixat el treball, per una causa o altra o bé per no haver pogut entrar. Hi hagué moments que'l local estigué plé, lo mateix que estaven ocupats en gran part, tots els voltants de l'Agrupació Obrera.

Durant el matí fins s'anava a organitzar una manifestació. Peró el senyor Tresols que corría per allí amb varis policies, pogué disuadir a les vaguistes de lo que anaven a fer.

A la tarde tinguerem ocasió de parlar amb el president de «La Constancia», Modest Ventayol, el qual contestá a les nostres preguntes:

—Qué venen a fer tantes vaguistes per aquí?

—En primer lloc a fer-se apuntar socies. Entre avui i ahir les llistes de «La Constancia» han crescut d'una manera que no's pot imaginar. Si abans de començar la vaga eren 8 mil, avui poser ens acostem a 20.000 Lo que nosaltres no esperávem!

Les vaguistes, además, venen per a posar-nos al corrent de lo que succeeix. El Decret, s'aplica d'una manera molt arbitraria i capritxosa. En algunes cases, de fet, no s'aplica. Això dona per resultat que les dones deixin el treball i vinguin aquí en grans masses que tantost podem contenir, demanant la nostra intervenció.

Fent-nos eco de les seves queixes, i de l'incompliment del Decret, hem visitat una comissió al governador per a demanar-li si seria possible nomenar una comissió mixta d'obrers i patrons que resolgués la qüestió d'horaris i de tants per cents, puix de la manera que ara va això ni amb un mes ho acabem.

Per a aclarir al mateix temps la situació repartim als patrons aquesta fulla, que podria solventar d'una vegada'l conflicte.

Les vaguistes no volen un tant per cent inferior a 10, i tot lo que estigui per sota d'això produirá conflictes inacabables.

El company Ventayol ens doná comiat, per a assistir a una entrevista que li havía demanat una de les cases mes importants, que segons sembla accepta la proposició dels obrers.

En un cartell de la sala café hi havía un avís per als vaguistes, fentlos-hi certes recomanacions.

Fàbriques que engeguen i fàbriques que paren

Moltes obreres aduhíen ahir matí a la Espanya Industrial, desitjoses de renuar els seus habituals treballs. Però sols siguenen admeses les que treballen a preu fet.

El director de la fàbrica estigué al Govern civil dient que confiava que demà dissabte, acabaríen les reparacions que se estàn fent i que'l dilluns podría renuar-se el treball.

Les reparacions han sigut motivades per canvi de força que abans era per vapor i ara serà per electricitat.

En la fàbrica de teixits coneguda pel Vapor Vell tornaren al treball tots els operaris, quedant restablerta la normalitat.

En la fàbrica de teixits del senyor Casarramona es presentaren ahir matí nombrosos obrers amb el propósit de renuar el treball.

No se'ls ha admès, i s'han retirat pacíficament.

A Sant Martí deixaren d'entrar al treball o bé plegaren després, a les fàbriques dites, La Granota, Llana Nova, Can Güell, Prats, Llana Vella i altres de menor importancia.

La proposició de «La Constancia»

La fulla de que hem parlat diu lo següent:

«Cumpliendo lo ordenado por el Gobierno de S. M. y ateniéndose al Real Decreto de fecha 23 agosto, esta Sociedad ha adoptado el siguiente horario que regirá en esta fábrica y el cual se entiende que aceptan todos los obreros que en la misma entren a trabajar.

Lunes, martes, miércoles, jueves y viernes:

De 5 1/2 a 8	2 1/2 horas
De 8 1/2 a 12	3 1/2 »
De 1 1/2 a 6 1/4	4 3/4 »
Total	10'45
por	5 días
	53'45 horas

Sábados:

De 5 1/2 a 8	2 1/2 horas
De 8 1/2 a 12 1/4	3 3/4 »
	6'15 »
	60 horas

semanales de trabajo a destajo.

Los sábados concluirá el trabajo a las doce y cuarto.

Los trabajos a destajo se aumentará el tanto por ciento que corresponda, o sea el 10 por ciento.

Barcelona 25 de agosto de 1913. — La Junta.»

Estadístiques molt oficials

L'estadística oficial de la vaga corresponent al dia d'ahir és aquesta:

Fàbriques que treballaven abans d'ahir, 141. Obrers que hi treballaven, 12.289.

Fàbriques que renusaren el treball ahir, 33. Obrers que hi entraren, 2,733.

Total: fàbriques, 174; obrers, 15,022.

De les fàbriques que treballaven en dies anteriors abandonaren el treball 1,252 obrers, tancant-se 9 fàbriques, resultant que ahir treballaren 165 fàbriques amb 13,770 obrers.

Cal remarcar que aquesta estadística se referreix als rams fabril, de l'aigua, de genres de punt i sedería, amb lo qual queda dit que segueixen en vaga uns 25,000 obrers.

Judicials

L'anarquista Rogés ha sigut processat després de les declaracions que va prestar abans d'ahir a la presó.

Les instancies dels presos demanant la llibertat, han sigut enviades a la Fiscalía, a estudi de l'advocat-fiscal senyor Cruces.

Els obrers en genres de punt

A les quatre de la tarde se celebrá en el local del carrer d'En Guardia, 14, l'Assamblea dels obrers del ram de genres de punt anglés que encara están en vaga.

L'objecte de l'Assamblea era sotmétre a la seva aprovació les bases acordades per la Comissió de vaga amb els patrons.

La concorrencia presidida pel company Graña, era nombrosa.

Es doná compte de que'ls obrers de genres de punt llis s'han acollit al reial decret del senyor Alba i que per lo tant treballen.

Seguidament els companys Graña i Arbós explicaren les gestions fetes prop dels patrons i l'Assamblea aprová les següents conclusions:

Les hores setmanals de treball serán per als obrers que treballen a má, de 55 hores, i per als que treballen a motor 57 i mitja.

El treball s'acabará sempre el dissabte al matí, parant els motors a dos quarts de dotze, i estant aleshores en la fábrica tot el temps requerit per a neteja de máquines.

Donada la diversitat de producció i de beneficis de les distintes fábriques, el tant per cent d'augment será regulat per una comissió d'obrers a cada una de les fábriques amb el patró respectiu.

Seguidament se donaren instruccions per al compliment d'aquestes bases, recomanant prudencia i discreció.

L'acord d'anar al treball será donat per la junta el dia que convingui.

La regulació d'augments se farà des de demá, treballant en la solució les comissions respectives de cada fábrica.

Además es recomaná que no's treballin per cap concepte més hores de les convingudes, encara que hi hagi augment de tant per cent, i finalment es convocá als reunits per a un altra Assamblea el próxim diumenge.

Una informació

S'ens ha enviat una nota que diu:

Per accord de la Cambra Industrial de Barcelona se obre una informació pública entre'ls fabricants de filats i teixits de cotó i demés fibres textils sobre'l reial decret de 23 d'agost regulant les hores de treball. Les opinions emeses serán tingudes en compte en l'informe que elevará la Cambra als poders públics i rebrán en la Secretaría de la Cambra, plaça Santa Agna, 4, ja sigui oral o per escrit, fins el dia 10 de setembre tots els dies feiners, de dèu a una del matí.

Tres noticies importants

Ahir estigué al Govern civil don Josep Muntadas, el qual doná compte al senyor Francos Rodríguez de la reunió que van celebrar els patrons en el Foment del Treball Nacional.

El senyor Muntadas digué al governador que'ls patrons publicarán un manifest protestant del Decret del Govern.

També digué que s'havía prés l'accord d'obrir les fábriques.

—S'ha dit que alguns industrials que se havien donat de baixa pels efectes de la contribució, havien presentat les altes corresponents, a l'objecte de renuar el treball el vinent dilluns.

—Les diferentes vegades que'l governador rebé als periodistes durant el dia expressá el seu convenciment de que s'anava de dret al restabliment de la normalitat.

Obrers i patrons de Mataró

En el despatx del governador es reuní a tres quarts d'onze una comissió de patrons i una altra d'obrers de Mataró amb l'objecte de celebrar una reunió mixta en presencia del senyor Francos Rodríguez.

Segons ens varen dir, els patrons tenien el propósit d'exposar davant del governador que, si prosperava el criteri dels obrers que aspiren a que l'augment de 10 per 100 en el preu fet, senyalat en el decret, sé extengui als treballs de confecció, seria la ruina de l'industria de genres de punt de exportació, perque hi ha que tenir en compte que, además d'aquest gravamen, vindrán els naturals de les filatures, tint, etc.,—primeres materies de la seva industria—, com conseqüencia de l'encariment de la má de obra, al posar-se en práctica per aquestes industries lo disposat en el reial decret.

Remarcaren els patrons que si es tractés de la producció destinada al mercat nacional, podría tolerar-se; peró que no podrán sostenir la competencia en l'América del Sud, en les illes Filipines, en els Balkans i Turquía, mercats que fins ara venien disputant a l'industria italiana i japonesa.

Hi ha además els industrials de Mataró amb els de les poblacions veines, o la má d'obra és mes barata i diuen que també es proposen conseguir la unificació de les tarifes.

Els obrers per la seva part deien que se atenien a lo disposat en el reial decret i que l'augment de 10 per 100 en el preufet que dita disposició senyala és per a tota l'industria textil, anant-hi per tant inclós el ram de confecció dels genres de punt que a Mataró empleu un 60 per 100 dels obrers textils.

El governador confirmá aquestes impressions, afegint el que, al seu entendre, els patrons tenien raó, deixant entreveure que l'esperit del decret, si bé's refereix al ram fabril, rés té que veure amb el de genres de punt.

Al Govern civil.-Els horaris

Ahir el governador deia que tenía'l cap donant-li voltes. Això és irresistible, senyors. Avui he rebut tantes comissions i he parlat tantes vegades — deia — que ja no sé qué mes pot fer-se per a posar a prova la ressistencia d'un home.

El Govern civil fou tot ahir un anar i venir. Comissions de Mataró, de Badalona, d'Igualada de tot arreu.

La qüestió de l'horari dona que fer de bo i millor. El senyor Francos rebé gran nombre de comissions patronals i obreres, per a tractar d'aquest punt, que resulta plé de dificultats.

Repetí a uns i altres lo que té dit ja moltes vegades, o sigui que l'horari l'han de formar de confú accord patrons i obrers, i que ell no té altra misió que examinar-lo. Si l'horari que se li presenta dona per resultat les 3.000 hores de treball anyal, ell l'aprovará, i si passa d'aquest número, no l'aprovará.

Sobre la formació d'horaris s'han fet cálculs de tota mena, arribant-se a l'extrem de comptar-se'ls minuts.

El governador aprová'ls que van a continuació, que ja han començat a regir en algunes fábriques, de comú accord entre patrons i obrers:

Per als obrers que vulguin la tarde del dissabte lliure:

52 diumenges i 20 dies festius (aquests son 25 entre festes tradicionals i de precepte, peró es computen 20 per coincidir tots els anys dues o tres festes en diumenge amb 293 dies, dels quals 52 son dissabtes a 6 hores 42 minuts; i 241 dies senceres feiners, a 11 hores, sumen 2,999 hores 20 minuts. El total dels dies computats és de 365.

Per als que prefereixen treballar algunes hores de la tarde del dissabte:

241 dies, a deu hores i mitja, sumen 2,550 hores i mitja; 52 dissabtes, a nou hores, fan 468 hores, que en total resulten 2,998 hores i mitja.

Parlant d'aquest assumpte digué el senyor Francos als periodistes que lograva vencer les dificultats que's presentessin.

També doná compte el governador de que el personal de la casa Arañó de Sant Martí, Llana nova i vella, havía abandonat el treball per no estar conforme amb la proposició que'ls feia el patró.

A la fábrica Canalt segueix la vaga, per no haver arribat a un accord patrons i obrers sobre'l temps que s'ha de destinar a la neteja de la maquinaria. Els obrers volen emplear-hi mitja hora, mentres que els patrons volen que s'hi dediqui hora i mitja.

A la tarde el governador conferenciá extensament amb el ministre de la Governació donant-li compte de l'estat del conflicte.

En el Foment

Ahir matí, en una de les sales del Foment, es reuniren uns quants dels industrials afectats per la vaga de l'Art Fabril. La reunió durá de les deu del matí a la una de la tarde, tractant-se en ella de la qüestió d'horari i de preus fets.

—La comissió de patrons nomenada aquests dies, está imprimint varis documents relacionats amb la vaga, més un manifest dirigit a l'opinió, contestant el Decret, que será entregat a la premsa.

—No quedarán nomenats fins a demá els senyors que han de formar les comissions del Pla i la Muntanya, que s'accordá nomenar abans d'ahir, a la reunió d'industrials.

De Calella

Regna fort disgust entre'ls obrers en genres de punt per saber que'l Decret no regeix per a les fábriques del ram.

Ahir a la nit devien reunir-se els obrers de l'esmentada especialitat.

De Monistrol

Segons comunicació dels moços d'Esquadra de Monistrol, la fábrica de filats de Batalla i Casabella ha sospés la feina tres dies a la setmana per excés de producció i poca demanda.

Hi treballen 88 obrers.

De Terrasa

Ha sigut posat en llibertat Jaume Sallent Panadés, que, procedent de Sabadell, havía ingressat a la presó el dia 12 del corrent. Se l'acusava d'haver desobeit a la força pública i d'estar en rebeldía en causa sobre homicidi frustrat.

En el seu local social se reuní la Junta directiva de l'Institut Industrial. Els reunits després de deliberar sobre'l reial decret fa poc publicat, acordaren que passés a Barcelona una Comissió amb objecte de visitar a la Junta del Foment del Treball Nacional per a posar-se d'accord respecte a l'aplicació d'aquella disposició. Se designá per a formar part de l'esmentada Comissió al president de l'entitat patronal, senyor Rigol, i a l'expresident de la mateixa don Josep Garriga Humet.

D'Olot

Havent-se arribat, encara que treballosament, a un accord entre patrons i obrers, avui tornarán a engegar-se les fábriques.

Així es feu públic per medi de pregó.

D'Igualada

La vaga de l'Art Fabril segueix igual. Es considera perduda del tot la present setmana.

Es diu que és molt probable que'ls treballs s'obrin el dilluns, peró lo mateix els obrers que'ls patrons están a l'espectativa de lo que faci Barcelona.

Com se diverteixen a fóra

Si fóssim catòlics, apostòlics i romans, al arrivar ahir a Barcelona hauríem cridat amb el cor plè de joia: «Gracies a Déu!» I es perquè arribàrem rendits, fastiguejats avorrits i jurant i perjurant que en lo pueva d'estiu no'ns mouríem mes de la nostra gran i estimada comtal ciutat...

Ja ho dèiem l'altre dia: «No hi ha com Barcelona per a passar l'estiu». Emperó de vegades les circumstancies obliguen a un a passar per damunt de les propies conviccions, i això'm succeí a mi l'altre dia, que vaig anar un parell de dies a una de les estacions estiuenques més famoses de la «provincia» sense que la seva «fama» l'exclueixi d'ésser de les mès caluroses.

Quan hi arribàrem, les dèu del matí, feia un sol africà que estavellava. Sense una mala ombra que'ns protegís pel camí arribàrem, després de dèu minuts de caminar a l'establiment. Un edifici antic, d'aspecte conventual, amb les parets emblanquinades, un mobiliari tronat i rònec, un saló de ball esquifit... i una tarifa de 10 pesseres per día. Recordem els establiments francesos, model en el seu genre i ens dol amb tota l'ánima la manca de «mercantilisme» de la major part dels amos dels nostres establiments balnearis. L'establiment a que aludeixo estava encara igual a deu anys enrera, que també vaig passar-hi uns dies.

Al jardí, uns pocs senyors que «estiuejaven» (?) Eren sols els matiners que havíen anat a missa de vuit; els altres eren a l'ofici. Nosaltres que del llit havíem nant al tren, ens retiràrem a la cel·la de parlar d'un establiment conventual a—i ens traguèrem la pols.

S'acabà l'ofici. Unes senyoretes vinguerren a passar l'estona. Una se posà al piano i tocà un «bostón»; una parella el ballà a l'estil parisenc. Els demés, per a passar l'estona, els criticaren: «Això es molt ordinari. Sembla que's trobin a «Bohemia». Unes senyoretes catalanes de l'«alta societat» també hi feren el seu comentari; però intentaren expressar-se en castellà. Pobres noies i que malament el parlen, tant malament que en prou feines les entenguèrem. Per lo vist prefereixen la «finura» a la «cultura».

La campana, la primitiva i escandalosa campana donà per tres vegades la senyal de que'l dinar era ja taula. El jardí quedà buit. A les tres tornaven a ocupar els bancs els mateixos del matí. Sols se parlava d'una cosa: de la processó de la tarde. Tot el poble estava guarnit amb flors: el jardiner no hi veia de content.

A les sis sortí la processó. Era per a solemnitzar les festes constantinianes. Hi anava molta gent, sobre tot dònes. La «colonia» també hi tenía la seva representació. Fins hi anava un ex-arcalde accidental de Barcelona, conegut «liguero».

Tothom cantava lo mateix:

«Creu amada
creu sagrada
vina, vina an le meu cor.
Creu hermosa
dolça esposa
de Jesus Nostre Senyor.»

De tant sentir-ho ens quedà a la memoria.

A plaça de l'Iglesia, una música militar que havía tocat durant el curs alguns rotis i polkes, deixà sentir la marxa reial. El capellà, un canonge de Vic, feu un sermó als «fidels» i cridà «Visca la religió, vica el Papa i visca la creu».

I anàrem a sopar. Després al cine. Funcionava amb acetilè. Fèren dues pel·lícoles series i una de «broma». Després ballaren uns quants balls. Per últim, a dormir.

A l'endemà... Del llit al jardí, del jardí a dinar, de dinar al jardí i del jardí a sopar i al llit. Era tanta la calor que no's podía caminar sense exposar-se a una insolació.

Per fí al dia següent, arribà l'hora anhelada d'agafar el tren. I després d'una hora i mitja de viatge arribárem a Barcelona, maleint una vegada mes els cotxes de la Companyía del Nord, dignes d'un museu d'antiguitats o d'un quarto de mals endretios, i l'haver fet la «calaverada» d'anar a passar l'estiu (?) un parell de dies.

Al vespre agafàrem un tramvía imperial i ens trasladàrem a les afones de la nostra hermosa Barcelona.

I per fí, ens divertírem i respiràrem...

E. D. S.

Notes de Sport

Foot-ball

Nombrosa era la concorrencia que hi havía diumenge passat en el camp de sports del «Tarrasa F. C.», per a presenciar el partit final de la «Copa Red-Room.»

A un quart de sis en punt, i baix les ordres de l'Estrenjer del «Tarrasa», s'alinien els equips de la forma següent:

Primer: «Salud». Mestres, Barba, Llongueras, Iglesias, Blay, Albert, Mas, López, Muntadas, Vives, Costa.

Segón: «Tarrasa». Castellà, Casa, Esteva, Olivè, Mallafré, Altayó, Pineda, Escudé, Nogus, Petchamè, Vancells, Fonte.

Després d'un match molt interessant, guanyà'l «Tarrasa», per 5 goals a 2.

A la matéixa tarde, va jugar-se en el camp del Centre de Sports, un interessant match entre'ls teams segón del Sabadell, i tercer del Barcelona. Fou un match interessant, però es notava en els del Barcelona molta combinació i molta més rapidesa, sobressortint d'una manera notable els dos defenses, el porter i el davanter centre.

Del Sabadell sols varen jugar En Veltosa i En Girabent, els demés estiguerren molt flacs, en particular el porter. S'acabà amb el resultat de 4 a 1 a favor del Barcelona.

També l'Atlètic F. C. va celebrar un partit, que despertà gran interès entre'ls footballistes de Sabadell. Reforçat amb dos jugadors del R. C. B. Espanyol, va jugar amb els 11 H. P., també de l'Espanyol.

El reforç de l'Atlètic, feu que s'igualessin els teams i que'l partit resultés lo interessant que tothom esperava. Guanyaren els 11 H. P., per 2 goals a 0. Per la vinenta temporada es casi segur que l'Atlètic F. C., será reforçat amb dos jugadors notables de l'Espanyol.

Els tres diumenges vinents el Sabadell deu jugar els següents partits: Primer. Partit de revenja amb l'Atlètic de Sabadell. Segón. Partit amistós amb el primer del Terrassa. Tercer. Partit amistós també, amb el primer de l'Avenç.

—Diumenge passat, tal com s'havía anunciat jugaren a Esparraguera'l primer team d'aquest i el de l'infantil del Barcelona.

El partit fou molt interessant. En la primera part els barcelonins lograren dos goals, el primer fet per En Castells i per En Llissé, el segón.

Amb el resultat de 2 a 0, se senyalà'l descans.

Després el jòc l'Esparraguera logrà al poc el seu primer goal i últim de la tarde.

El resultat fou per lo tant, favorable al Barcelona malgrat jugar amb nou jugadors.

—Toquien al seu fi els partits del concurs Copa Avenç.

Per a diumenge s'anuncia la final dels equips de segona lliga, que toca jugar-la els segons equips del Badalona i Avenç. Conegudes són les forces dels dos equips per lo que s'espera un interessant partit. El que surti vencedor li serà entregada la Copa i unes medalles a els vencuts.

Després d'aquest match s'anuncia la semi-final d'equips de primera lliga, entre'l T. B. H. i Avenç.

Gran és l'espectació que ha despertat aquest partit, qual causa és, que'l T. B. H. se presentarà molt reforçat amb coneguts jugadors barcelonins. Sabem que l'Avenç aliniarà onze dels séus millors jugadors. Al vencedor d'aquest partit jugarà la final a pròxim diumenge contra'l Badalona.

Sessió de l'Ajuntament

A un quart de sis de la tarde començà la sessió de segona convocatoria corresponent a la present setmana, presidint-la'l senyor Collaso.

Se llegeix l'acta de l'anterior i el senyor Soriano demana votació nominal sobre'l darrer extrem de la mateixa que sigui referent a la rescissió del contracte d'escombraries, objectant-li'l senyor Ferrer que tal demanda no pot atendre's per quant tractant-se de l'acta d'una sessió ordinaria no s'han de ratificar els accords, sinó únicament aprovar la redacció de la mateixa, en quant sigui fidel traslat de lo succeit en la sessió.

S'aprova l'acta nominalment i se passa al

Despatx oficial

Diverses

Telegrama de l'alcaldía de Málaga dirigit a la de Barcelona, per la que en compliment de l'accord unànim d'aquell Ajuntament, se serveixi expressar a la familia de l'eminent home públic, don Joan Sol i Ortega i a l'aquesta Corporació municipal, el profond pesar de Málaga, per la mort d'aquell insigne patrici.

—Ofici de l'alcaldía comunicant la dimissió dels regidors que en representació del Consistori, formen part de la Comissió mixta que ha d'aplicar el contracte d'escombraries.

Els senyors Ferrer, Muntanyola i Serraclara demanen que no s'accepti per motius de delicadesa i així s'acorda.

Ordre del día

Diverses

S'aproven, ocupant la presidencia'l senyor Mir i Miró, una pila de dictàmens sense importancia.

Entre ells s'aprova'l que distribueix les subvencions consignades en pressupost ordinari vigent, per a les societats destinades a beneficencia. Además se pagaràn en virtut d'aquest dictàmen aprovat, les subvencions consignades en el pressupost ordinari de l'any passat, que no varen pagar-se.

En votació nominal s'aprova'l dictàmen que distribueix les subvencions consignades en el pressupost extraordinari darrerament aprovat, per a entitats de carácter benèfic, instructiu i cultural.

Dictàmen relatiu als comptes de la campanya sanitaria de 1911. Després d'algunes discussions s'aprova la part referent a factures d'industrials i torna a la Comissió dictaminant lo que fa referencia a gratificacions a personal de la casa.

S'aprova'l dictàmen de Governació nomenant secretaris de les tinencies d'alcaldia dels districtes IV i VI, respectivament, a l'excedent senyor Ayllor i l'oficial segón, don Bartomeu García.

Després d'haver-los impugnat enèrgicament el senyor Rius, d'haver-se rebutjat nominalment algunes esmenes, i d'haverlos defensat els senyors Lladó, Ricart i Guñalons, s'aproven uns dictàmens de la Comissió d'Hisenda autoritzant la parada d'automòbils davant de diversos hotels i restaurants. Aquests dictàmens són els que legalitzen determinats abusos i escàndols ocorreguts fa alguns mesos. En l'aprovació s'ha vist una cosa curiosa: que havent-hi 28 o 29 regidors presents, a l'hora de votar no emiteixen vot més que 15 o 16. I además que'ls pulquèrrims de la Lliga presentant-se tal com són voten els dictàmens, i després, per a no barallar-se amb els que son sos aliats d'ara, retiren uns dictàmens en els quals hi ha vot de majoría i minoría, i que fan referencia a la parada de davant «La Llunas» i de «La Rabassada.»

S'aprova'l dictamen d'Hisenda relatiu a obres complementaries en el mercat de Sant Josep, l'import de les quals ascendeix a 1.698'52 pessetes i que deuràn d'adicionar-se al contracte, després d'haver esta retbutjat el dictamen de minoría que proposava treure les obres a subasta.

S'aprova'l fallo del concurs de projectes d'edificis escolars amb una esmena del senyor Serraclara.

El senyor Muntañola proposa que's confii la direcció de les obres a diversos dels arquitectes premiats.

Li contesta'l senyor Pich dient que no pot ser per no haver-se previst això en les bases del concurs.

La Comissió d'Aixampli retira'l dictàmen que proposa l'empedrat de diversos carrers d'aquella zona, per a poguer-lo posar d'accord amb algunes esmenes presentades.

Mocions

De les males intencions del paragüaio

El senyor Puñella demana que's discuteixi i es resolgui d'una vegada'l dictàmen que fa sis mesos està damunt la taula, ordenant al senyor Jorba que enderroqui unes parets de tanca que aixecava en terrenys que pertenéixen a l'Ajuntament en la barriada del Camp d'En Salvany. Demana al senyor Mir, que, com nou tinent d'alcalde del districte VIII, procuri que mentres el dictàmen no's discuteixi, se guardi l'estatu quo» existent.

El senyor Pich diu que mentres ell ha estat tinent del districte VIII, ha procurat que's respectés la voluntat del Consistori — el qual encara no s'ha decidit —tenint un municipal de punt en el lloc de referencia, per a evitar que'l susdit senyor Jorba aixequés les parets de tanca burlant l'accord de la Comissió de Foment. Acaba'l senyor Pich, dient que quan feu entrega de la tinencia de l'octau al senyor Mir, l'enterà d'aquest assumpte, per lo qual está convençut de que aquest nou tinent d'alcalde seguirà la mateixa conducta que ell havía seguit.

Rectifica'l senyor Pañella, donant gracies al senyor Pich.

Altres

El senyor Rosés crida l'atenció sobre el mal estat del paviment en les Rambles d'Estudis i Canaletas, contestant-li'l senyor Pich en el sentit de que la Comissió de Foment aviat sotsmetrà al Consistori un dictàmen proposant l'asfaltat d'aquelles vies.

El senyor Carreté demana que s'adquireixi tot el material necessari per a l'imprenta de l'Escola de Sorts-Muts. Promet atendre la petició'l senyor Pañella.

Proposicions

S'aproven, entre altres, una proposició demanant 500 pessetes per a bonos amb motiu de la festa del barri de la Salut; i una altra demanant 1.000 pessetes també per a bonos i la banda municipal pel barri de Cán Tunis.

I després havent transcorregut les hores reglamentaries, s'aixeca la sessió a tres quarts de nou.

Del Govern civil

La gent tremenda

S'ha denunciat al jutjat municipal a Adolf Campis Olaeta i Ciprià León Taibo per haver promogut un fort escàndol en el Cine Diana, a Isabel Abellaneda per haver cauat lessions lleus a Cesàrea Teruel Alti en el seu domicili del carrer de Carretes, i a Miquel Díaz Marin per

Ahir matí marxà a França el doctor mals tractes de paraula i obra a Jacinto Bornat en el carrer de les Tapies.

Trobant-se amb una excitació nirviosa deguda a un excès d'alcohol que portava al cos Miquel Bullan Marquet volía tirarse al carrer des del balcó d'una casa del carrer de Carretes, produint amb els crits que feia una alarma entre'ls veins que no sabíen de que's tractava.

Policiaques

En el vapor «Isla de Menorca» arribà el jove francès Maly Rene Fiele, de 21 anys, que per un acte d'indisciplina en l'exèrcit francès fou condemnat a tres anys de recàrrec en el servei en un dels règiments de guarnició a Argel.

Se l'embarcà en un vapor francès juntament amb altres nou, custodiats per gendarmes, i aprofitant la fosca de la nit se col·locà dos salvavides tirant-se al mar i nadant prengué la direcció de la illa de Menorca, essent recullit davant l'illa de l'Aire per una embarcació de recreu en la que hi anaven varis aficionats.

Un que marx

Ahir matí marxà a França el doctor don Manuel Rivera, bisbe de Mèxic, després d'haver passat uns dies en aquesta ciutat.

—Amb l'exprès d'ahir matí arribà'l diputat a Corts senyor Giner de los Ríos, qui ha estat al Govern civil conferenciant amb el senyor Francos Rodríguez.

De l'Ajuntament

Diverses

El dia primer de setembre, a les onze del matí, s'efectuará la subasta a l'Inspecció del mercat de Sant Antoni, dels llocs vagants, detallats a la tauleta que hi ha exposada a la part de fóra del Repés.

El plec de condicions i demés requisits indispensables per a la subasta estarán de manifest a la direcció del mercat.

—Ha sigut denunciat a la comissió de Foment que un propietari ha tancat abusivament un troç del camí públic que, des de l'Iglesia del Carmel va al Coll.

A quarta plana: Espectacles Secció Comercial.

CRONICA DE FORA

Informació d'Espanya

PER TELEFON I TELEGRAF

Madrid 28, de 12 matí a 9 nit

L'Aguirre

Toledo. — El cardenal Aguirre continúa millorant.

Desapareguts completament els fenómens cerebrals i urémics, els metges confien en que la naturalesa del malalt conseguéixi reaccionar.

Amb tot, no ha desaparegut la gravetat.

De Bilbao

Bilbao. — En Ferrán Díaz de Mendoza ha conferenciat amb en Tallaví per a exposar-li un projecte artístic que ve madurant i que avui s'ha decidit a exterioritzar.

Consisteix el projecte en que'ls principals actors prengún en empresa un dels principals teatres de Madrid per a que per ell desfilin tots els actors comandi'ats, actuant cada un d'ells un plaç determinat i fixo.

El senyor Tallaví ha acullit l'idea amb gran entusiasme.

Les regates de Bilbao

En les regates d'avui ha patronat l'«Hispania» la reina acompanyada de la duquesa de San Carlos; el «Tonino» el rei i don Felip Coreaga; el «Giralda III», el príncep Felip; el «Barandi», el príncep Raniero i l'«Arfodel», l'infant don Carles.

En la serie de 15 metres ha guanyat el premi l'«Hispania» i el segón el «Tonino», ambdós del rei; el tercer «Patria», del senyor Echegorrena.

En la regata de balandres de vuit metres, ha obtingut el primer premi el «Sogalinda».

Els invitats s'han dirigit després a una festa organitzada pel creuer alemany «Hansa» en honor dels socis del Sporting Club.

La reina ha assistit al partit benéfic de foot-ball que s'ha jugat aquesta tarde en el camp de Múdaceta, pels equips d'Irún i Bilbao.

El «España»

Bilbao. — Una comissió ha entregat en el «Giralda», al rei, el memorial demanant que l'acte de col·locar la bandera al cuirassat «España», tingui lloc a l'Abra, celebrant amb aquest motiu una gran festa patriótica a la que deien que hi assistéixi el rei.

Exposició

Sevilla. — S'ha reunit el Comité de la futura Exposició Hispano-Americana, i ha acordat obrir un concurs entre escultors, per a la construcció de 16 columnes, 48 busts i altres tants pedestals.

De San Sebastián

San Sebastián. — El ministre de jornada ha estat aquest matí a Miramar amb l'objecte de complimentar a la reina donya María Cristina i donar-li compte oficialment del regrés dels reis a San Sebastián per a ahir, dijous. S'ignora encara l'hora en que arribarán els reis a aquesta capital.

Al retornar a l'Hotel María Cristina ha rebut el ministre d'Estat al secretari de la cambra espanyola de Comerç de París, el qual li ha anunciat que aviat anirá a Madrid una comissió de la mateixa per a gestionar el tractat de comerç franco-espanyol.

Els comissionats coincidirán probablement a Madrid amb la visita de M. Poincaré.

—En el sud-exprés, a les deu, ha passat cap a Hendaya el ministre de la Guerra.

A l'estació l'han saludat varis amics polítics i particulars.

El general Luque vindrá a San Sebastián el divendres al matí, per a despatxar amb el rei.

A la nit empendrá la tornada a Madrid.

—El governador civil ha passat al jutjat d'instrucció un diari local del matí, per la publicació d'un article que semblava enrollar una denuncia que a l'autoritat judicial correspón aclarir.

Ha dit el governador que ni en la materia de referencia ni en cap altra el Govern civil ha concedit cap autorització contra la llei.

—Prop de Vera ha volcat un automóbil, resultant ferit el senyor López Sánchez, que ha sigut conduit al seu domicili, a Irún, en l'automóbil del contractista de les obres del ferrocarril de Nabarra.

Sembla que l'accident és degut a la ropturà d'un pneumático.

Se té noticia d'un altre accident automobilista ocorregut a la provincia de Vizcaya, a conseqüencia del qual ha mort una persona que anava en el vehícol, Lluís Castellá, acaudalat veí de Valencia, que estiuejava aquí. Deixa viuda i cinc fills. La viuda ha sortit cap al lloc del succés.

El «chauffeur» també ha sofert ferides, peró de poca importancia.

En vigilies de la vaga minera

Davant de l'anunci de la possibilitat de la vaga dels minaires d'Asturias, que podría extendre's a altres conques mineres, el Govern ha adoptat importants mides encaminades a que les fábriques i establiments que fan gran consum de carbó estiguin a cobert de les contingencies de la vaga, procurant el seu normal aprovisionament.

Notes militars

Per més que ahir no's va fer públic, se sab que en el Consell de ministres se va acordar ampliar les places de matrícula per a totes les academies militars.

—S'ha concedit creu blanca del Mérit Militar a 18 oficials de cavallería i artilleria, alumnes de l'Escola d'equitació.

D'Instrucció pública

La comissió provincial de Madrid, a proposta del seu vice-president don Víctor Velasco, ha acordat demanar al ministre de Instrucció pública, que sigui rellevada la Diputació provincial de l'obligació d'abonar als mestres de primera ensenyança els augments graduals establerts en la llei de 1857.

El senyor Velasco ha entregat al senyor Ruiz Giménez l'instancia en que's formula l'esmentada petició.

Protesta d'un ministre

Referint-se el ministre d'Instrucció pública a l'article que publica «El Debate», relatiu a l'ús que's pensa fer dels bens immobles de les Universitats i Instituts en la distribució per a les associacions benéfico-docents, deixant-se influir per l'Institució Lliure d'Ensenyança, ha negat aixó i ha protestat de l'acusació que li dirigía l'articulista.

Article comentat

Gijón. — «El Noroeste» publica una carta que dirigeix don Adolf Posada a don Melquíndes Alvarez, seguida d'un notable article que va publicar en 1887 el filosop asturió don Estanislau Sánchez Calvo, discutint sobre la conveniencia de que'ls republicans, en lloc de rendir-se a l'inercia, cooperessin a la monarquia.

Com que tot lo que diu el senyor Sánchez Calvo té una relació directa amb la tacitut de don Melquíades Alvarez, l'article ha sigut molt comentat.

En Cambó

Ferrol. — El més próxim arribará a aquesta en viatge de propaganda el senyor Cambó.

L'acompanyarán varis diputats catalans.

Celebrarán un o dos mitings en el Teatre Principal.

Mes defraudacions

Badajoz. — Amb motiu de la R. O. sobre inspecció de pagaments a l'Hisenda, el Butlletí Comercial i Industrial publica un llarg estat demostratiu de les defraudacions fetes en el primer trimestre del present any.

La quantitat defraudada ascendía aleshores a 482,271 pessetes i se suposa que avui será molt major.

El Butlletí diu que a la majoría dels deutors se'ls pot cobrar perque són persones com Azuaga, amb 249 matriculats, dels que no han pagat més que 95.

Afegeix que a la provincia hi ha pobles solvents.

Acaba demanant l'execució dels deutors, i que's realitzi una veritable inspecció a tota la provincia.

Mes d'Instrucció pública

Per R. O. s'ha disposat que don Frederic Soler, catedrátic de Tarragona, passi a prestar els seus serveis, en concepte de numerari, a la Normal Superior de la provincia, i que no obstant haver complert l'edat reglamentaria, continúi en actiu el professor de Pedagogía de l'Institut de Balears, don Sebastiá Font.

—Han sigut expedits els següents títuls de mestres i mestres, i remesos al Rectorat de Barcelona:

Isabel Gelabert, Teresa Pagés, Margarida Balaguer, Benvinguda Sintes, María del Carme Ramírez, Francisco de Paula Más, Joan Caballer, María de l'Assumpció Cunares, Teresa Mesa i Joana Escutaró.

Parla l'Alba

El senyor Alba, al rebre aquesta nit als periodistes, ha dit que no tenía noticies concretes de la reunió de fabricants de Barcelona.

En la conferencia que ha celebrat amb el senyor Francos Rodríguez, aquest li ha dit que no coneix la resolució dels fabricants.

Fins que la conegui — ha afegit el senyor Alba — no puc dir res. Quan ho sápiga, donaré a la publicitat el telegrama que m'han enviat els patrons i la meva contestació. Repeteixo que no ho publicaré fins que conegui concretament els accords.

Creu que están inclinats a obrir les fábriques.

Les impressions del senyor Francos Rodríguez son optimistes.

De sport

A la Ciudad Lineal ha tingut lloc aquesta nit un interessant match de lluita greco-romana entre l'espanyol Ochoa i el rús Tarkowsky.

Ha vençut l'Ochoa, als 32 minuts, amb un braç rodat en terra.

En Tarkowsky, ha besat a l'Ochoa, que ha sigut ovacionat.

«La Gaceta»

Publica:

Reial ordre disposant se formi un sol escalafó per ordre d'antiguitat de serveis en l'ensenyança, amb els catedrátics de la Central d'enginyers industrials i l'Escola de Barcelona.

Disposant els termes en els quals s'han de proveir en lo seccessiu les places que hi hagi vagants de professors de música de les Escoles Normals.

Disposant que per les Direccions generals del ministeri de Foment s'atengui en lo que sigui possible a la petició formulada pel president de la Federació Agrária de Saragoça autoritzant als centres i funcionaris d'aquest ministeri per a que assisteixin al Congrés de regants que ha de celebrar-se en aquella capital en octubre próxim.

Anunciant haver ocorregut casos de cólera en el port de Nevi Rostinge i a la población de Bomoti a Eslabonía.

En Gasset

Aquest matí, a les set, ha arribat a Madrid el ministre de Foment.

Per lo dejorn, i en virtut d'ordres seves no ha baixat a l'estació a esperar-lo cap funcionari públic.

Ha marxat a casa seva i després de descansar una estona ha passat al seu despatx oficial, on ha conferenciat extensament amb el senyor Zoríta sobre la vaga de Valladolid i amb els quefes de les demés Direccions i Negociats enterant-se dels assumptes pendents.

Al passar per Valladolid fou complimentat per l'enginyer quefe de la divisió de ferrocarrils i l'inspector de l'Estat, els qui li comunicaren lo ocorregut amb la vaga i la forma en que havía quedat solucionada.

El senyor Gasset doná instruccions per a prevenir i evitar que's reproduéixin conflictes d'aquesta índole.

D'un accident

En vista de les deficiencies notades en el tren en que anava el senyor García Prieto, amb la seva filla, quan ocorregué l'accident a aquesta, el ministre de Foment ha dictat una R. O. disposant que les divisions de ferrocarrils manifestin cada quant temps deuen ser revisats els timbres d'alarma dels trens i demés aparells de previsió, a fi d'arribar a una especie de reglament de aquesta revisió.

Mes de Bilbao

Bilbao. — Prop de les set de la tarde torná ahir la reina a Bilbao, després d'arribar fins a Bermeo.

Dues hores després arribá el rei, qual retrás causá certa inquietut i alarma.

Després se sapigué que'l rei des de Bermeo havía arribat al Cabo Machichaco per a veure el far.

Quan tornava se li va fer ñit i com l'auto no duía fanals es vegé obligat a anar molt poc a poc.

Ja en l'Alt de Gatica vegé el rei a dos motociclistes que anaven a Bilbao i els pregá que baixessin i lliguessin les motocicletes als costats de l'automóbil, pujant a aquest els motociclistes. Aixís feu el viatge fins l'Abra. Els motociclistes eren don Josep Madin Arellano i don Joan Hertero. El rei els hi va donar expressives gracies pel servei que li havíen prestat.

En el «Giralda» hi hagué anit banquet a les autoritats, assistint els governadors civil i militar, l'arxiprest, l'alcalde, els presidents de l'Audiencia i la Diputació, els senadors senyors Chavarri i comte de Zubiría i els diputats senyors Chavarri i Ibarra.

D'Hisenda

El tribunal governatiu d'Hisenda ha resolt en sentit negatiu l'expedient instruit pels hereus de don Francisco Garbey per a que se'ls torni la quantitat de cinc mil-lions, devengats com drets reials a l'herencia.

Els hereus fundaven la seva demanda en que'l senyor Garbey no tenía nacionalitat espanyola, essent aixís que va ocupar diferents càrrecs públics en la península.

—L'inspecció general de l'impost miner al comunicar als inspectors regionals la recent reial ordre del ministre d'Hisenda per a que s'evitin les defraudacions en el pagament de l'impost, hadisposat, per a fer efectiva aquesta reial ordre, que les inspeccions regionals despatxin en el plaç de sis mesos les relacions de productes que presentin els miners en l'administració de Contribucions i que practiquin amb freqüencia anàlisi dels minerals per a poder determinar la seva veritable llei, que realitzin freqüents visites d'inspecció, que examinin els llibres i els comptes de les explotacions, que s'instruéixi expedient de defraudació a quants miners se trobin fòra de la llei, i que en els primers deu dies de cada mes manifestin l'estat en que's troben els serveis i les explotacions de mines.

La vaga

Segons manifestacions del ministre de la Governació avui a Barcelona han reprès el treball 30 fàbriques més, amb 2,500 obrers.

Continúen sorgint incidents en l'aplicació de l'horari del nou règim del treball.

El governador diu que per a donar solució legal a aquestes reclamacions ha solicitat la cooperació de la Junta de Reformes Socials.

El president de la Comissió del patrons ha visitat al senyor Francos Rodríguez protestant de les bases publicades en el reial decret, però fent constar que'ls fabricants estàn disposats a obrir les fàbriques.

Per sa part el ministre ha dit que la situació quedarà normalitzada en l'actual setmana, com era l'aspiració del Govern.

En honor d'En Sol i Ortega

Tenerife. — Una nodrida representació de moltes societats i de varis partits i forces vives del país ha recorregut els carrers com acte d'homenatge a la memoria del diputat don Joan Sol i Ortega.

S'ha accordat posar son nom a l'hermosa via d'entrada en el carrer principal.

Ademés s'erigirà una estatua al senyor Sol i Ortega, per sotscripció popular, que encapçalarà l'Ajuntament amb 10,000 ptes.

En Pau Iglesias

Aquesta nit sortirà En Pau Iglesias cap a la zona minera de Riotinto, cridat pel «Sindicat Ferroviari» per a fer propaganda societaria contra la guerra.

El Marroc sagnant

Exportació

Valencia. — S'ha rebut ordre telegràfica de que'l grupu d'ametralladores afecte als regiments de Guadalajara i Mallorca se monti en peu de guerra i estigui disposat a marxar al primer avís.

Burgos. — A les 4'35 han marxat cap a Larache el tinent Blanco, dos sargents, 8 cabos, dos cornetes, i 32 soldats, complint ordres rebudes en aquesta Capitanía general.

San Sebastián. — En tren especial, a dos quarts de quatre, ha marxat la companyía d'enginyers d'aquesta guarnició, destinada a l'exèrcit d'operacions.

Encara que la sortida no s'havía anunciat, perque s'ha realitzat en virtut d'ordre telegràfica, s'ha tributat als soldats una afectuosa despedida.

En els andens hi havíen el capità general, el governador militar, l'alcalde, tots els quefes d'enginyers i dels demés cossos de la guarnició i nombrós públic.

El nou Resident

Rincón de Medik. — A les 9'30 del matí ha sortit el general Marina del campament de Rincón, i en un automòbil, acompanyat dels séus ajudants i Estat Major.

A l'arribar a Kalali, situat a cinc kilòmetres de Tetuàn, han montat a cavall i han continuat el viatge sense cap incident.

A les onze en punt ha fet la seva entrada a Tetuàn per la porta de la Lineta.

L'esperaven el Gran Visir i el seu seguici.

Cubríen la carrera forces regulars indígenes d'infantería i cavalleria, la brigada de Caçadors i el regiment de cavallería de Victoria.

Manava la línia'l general Primo de Rivera.

Acompanyaven al alt comissari els generals Aguilera, García Menacho i Aguado.

A la plaça d'Espanya el general Marina ha presenciat la desfilada de les tropes.

Després ha saludat al Gran Visir.

Fetes les salutacions de rúbrica ha penetrat el general Marina en l'edifici de la Residencia.

Molts moros i hebreus han presenciat l'entrada des dels terrats.

El reglament miner

Es dóna com a segur que per al 31 del corrent es publicará el reglament miner del Marroc, que començará a regir des del vinent mes de setembre.

En el reglament es concedeix un plaç de quatre mesos per a la formalització i legalització de les denuncies de mines anteriors a dita data, i fins que transcorri dit temps no començará l'explotació.

Els interessats haurán de presentar les seves documentacions davant del tribunal arbitral corresponent, el qual, un cop examinades, podrá fer reclamació baix reserva als particulars i societats de regonegut crédit, i podrá respondre a ulteriors reclamacions.

Altes

Algeciras. — En el tren correu han arribat 34 soldats donats d'alta als hospitals.

S'incorporarán als seus respectius regiments en operacions, embarcant demá en el «Vicente Ferrer».

Baixes

Tetuán. — Alt comissari a ministre de la Guerra.

Aquest matí, al fer-se una descoberta al campament principal, alguns moros emboscats han fet foc sobre les forces de servei, causant sis baixes.

Telegrama oficial

A les sis de la tarde s'ha facilitat en el ministeri de la Guerra el següent telegrama oficial:

Tetuán. — Alt comissari a ministre de la Guerra. — Avui a les onze he arribat a Tetuán, essent rebut amb els honors de ordenança.

A dos kilómetres abans d'arribar a la ciutat han sortit a rebrem el comandant general de Ceuta i el Gran Vizir, amb els ministres del Maghzem, que m'han acompanyat fins a la Residencia.

A la porta de la Reina m'han cumplimentat el Bajá i una delegació de moros notables.

A la porta de la Lineta esperaven el cónsol de França i la colonia israelita, i a la Residencia el Gabinet diplomátic, els empleats civils i demés cónsols estrangers.

Importació

Cádiç. — Ha arribat el «Canalejas», procedent de Larache, amb una expedició de malalts, la majoría de paludisme.

Han vingut els oficials don Carles Robles, que va a refer-se a Vilafranca del Penadés; don Antoni Pina i don Ricard Moreno Rodríguez, i 200 soldats.

El «Canalejas» ha continuat el viatge a Sevilla, amb 97 malalts.

Al tornar, portará a Larache material de guerra, tendes de campanya i fusta per a construcció de barracons.

El contrabàn de guerra

Cádiç. — S'ha practicat un regoneixement del falutxo «Montevideo», trobant-hi tabac per valor de 30,000 pessetes.

—Les autoritats han adoptat mides per a evitar la repetició de manifestacions contra l'adroguer Casals, suposat autor de contrabàn de guerra.

Els ánims están molt excitats.

La Joventut gaditana ha dirigit al Govern, per conducte del governador, el següent telegrama.

«Amb el degut ordre protestem contra la execrable conducta de Ramón Casals, traidor a la patria. Demanem consti aixís davant S. M. el rei.»

La droguería tancá ses portes a entrada de fosc per a evitar els desordres de la nit anterior.

L'advocat defensor d'En Casals apel·larà contra l'auto de processament.

Mort del moro «Valiente»

Tànger. — Noticies d'origen moro asseguren que en el darrer combat lliurat entre la columna que va sortir de Tetuàn amb direcció al sok del Jemis amb els kabilenys de l'harka, fou mort el famós moro «Valiente». Un casco de granada se li va emportar el cap. Els moros reculliren el cadavre i se l'emportaren en mig de grans crits.

Ademés del «Valiente» els moros varen tenir altres morts i bastants ferits.

Els soldats de quota

Valencia.—En vista que'l ministre de la Guerra ha marxat a Hendaya, ha ajornat el seu viatge a Madrid la comissió de pares de soldats de quota que gestionen en favor d'aquests soldats dels regiments de Mallorca i Guadalajara.

A Utiel hi ha hagut una reunió de mares de soldats de quota les quals han visitat a l'arcalde per a que'l governador de Valencia recomani l'assumpte al Govern.

Des de Valencia s'ha telegrafiat en el mateix sentit al president del Consell i al ministre de Marina.

Aquesta nit havía de celebrar-se una altra reunió amb el mateix fí, a la Casa del Poble, però el governador l'ha prohibit.

Com que la suspensió no's coneixía hi acudiren molts dels convocats, pares i germans dels recrutes de quota, i en grupus han anat pels carrers a visitar al capità general per a demanar-li que gestioni la repatriació dels esmentats regiments.

El capità general s'ha inhibit d'intervenir en l'assumpte, recomanant als visitants que's mantinguin dintre la llei.

Les aigües de Barce'ona

«La Mañana» publica un article sobre les aigües de Barcelona, en el que diu que la segona pròrroga ha sigut més utilitzada que la primera per amics i adversaris de la municipalització del servei més genèricament municipal de tots: el de proveir d'aigües potables a una población.

Interessos llegítims, això s, però naturalesa privada, han acudit a l'informació en contra de l'interès col·lectiu. Interessos menys respectables, el de satisfer l'amor propi despitat, el de venjança i el polític, hi han acudit. (També ha informat la directiva del Col·legi de Metges, aquella mateixa Junta Directiva que fou públicament desautoritzada per l'immensa majoría dels associats, entre'ls quals s'hi trobava lo més sortint de la classe mèdica barcelonina. Dita Junta, que informa després de sa desautorització, ha disparat dos informes, parodiant al famós general del conte: el de la Junta i el del séu president.

L'informació ha passat. No som nosaltres els cridats a judicar-la, ra lo que importa és que pel ministeri de Foment es trasladi l'informació a la comissió nomenada pel senyor Canalejas en 1911.

questa comissió estudiará els informes, contestará als impugnadors, aclarint l'assumpte i desvaneixent erros.

Després d'aquest trámit, determinat en la R. O., en virtut de la que s'obrí l'informació, el Govern tindrá de resoldre d'una vegada ja, com és lógic i honrat, a favor de Barcelona i per la municipalització amb el monopoli del proveiment d'aigües, o en contra de la ciutat i en profit d'ingressos privats.

Cal resoldre d'una vegada, madura, serena, reflexiva i imparcialment, però amb decisió.

La lluita entaulada entre la municipalització, lo comunal i lo privat, entre interessos particulars i l'interès suprem de la ciutat, té prou interès per a fixar l'atenció d'Espanya.

Resolgui el Govern, aixís que informi la comissió sobre lo informat; resolgui i sols aixís esvairà la creença de que l'informació noha respost a altra cosa que al desig de guanyar temps, és a dir, de prdere'l, i fer-lo perdre als demés, cosa no exempta de perills.

Declaracions d'En Besada

«La Mañana» continúa publicant declaracions del senyor González Besada sobre'l problema del Marroc.

Estima que nostra acció al Marroc deu ésser prudent i que deu procedir-se amb respecte a la propietat, cuidant de l'administració de justicia i de la seguretat personal.

Entèn que això és lo que'ha de captarnos la confiança dels moros i no les dàdives, que no resolen res i que a la llarga agreugen el problema despertant ambicions i egoismes.

Sostè que'ls camins del terror no'li semblen hàbils, perque ignorem la resistencia de l'enemic i desconeixem son número.

Això, afegeix, no significa que tirem per la borda els compromisos contrets amb altres pobles. Devem felicitar-nos de que no continuem en l'illament.

Lo que s'imposa és tacte i orientació de que fins ara s'ha carescut, sens oblidar que és indispensable fer públic el gasto de nostra acció.

Afirma que tal gasto hi ha que determinar-lo i no excedir-lo.

Creu el senyor González Besada que nostra situació econòmica és lamentable que és per a preocupar, encara que no estem ni molt menys en plena bancarrota.

L'augment de riquesa nacional és una veritat palmaria, però no deu malgastar-se. El país té grans energies. Portant-les be lo mateix lliberals que conservadors lograrem que'l perill se conjuri.

Aquest miracle no pot operar-se en un pressupost; se'n necessiten tres, i en virtut d'una política econòmica amb absoluta unitat de criteri.

Per aqueixes meravelles administratives és gran un estat tant petit com Bèlgica. A Espanya tenim que laborar molt en aquest sentit.

«La Mañana»

Titula l'article de fons «Las etapas del conde», i en ell diu que no ha complert el comte de Romanones cap dels punts d'aquell programa pompós que facilitá a la Premsa, ni tampoc lo que oferí als periodistes de dedicar molts Consells de ministres a l'estudi i resolució del problema de les subsistencies, i afegeix:

Amb oferir i cedir davant les exigencies dels perturbadors creu haver resolt conflictes, encara que la respectabilitat i el crédit quedin per terra.

Ara vol començar una etapa i desitja la unió liberal; i això com no depèn de la voluntat del comte de Romanones el donar-li fí i començ, sospiten els ben enterats, i estàn en lo cert, que prompte es veurà obligat a dir-nos que renuncia a la mà de donya Leonor.

Informació de l'estranger

Alemanya

Berlín. — Els reis de Grecia han anunciat que a primers de setembre anirán a passar uns dies al palau del príncep Frederic Carles d'Hesse, prop de Cromberg.

Després assistirá el rei de Grecia a les maniobres militars d'Alemanya.

Anglaterra

Londres. — L'aviador Hawker, que realitzava el raid d'aviació del circuit d'Anglaterra, en hidro-aeroplá, amb un passatger, a l'arribar davant de la población de Skerries (prop de Dublin), ha caigut des d'uns 25 metres d'alçada.

L'aviador Hawker ha resultat amb lleugeres ferides al cap i a un braç.

L'aparell, que té una ala rompuda, ha sigut recullit per un remolcador.

No se sab si l'aviador Hawker podrá continuar el seu viatge.

—El «Daily Mail» diu que M. Price, reprehà marxat cap a Berlín on será entregat el sentent dels asseguradors del collar de perles robat al ser enviat de París a Londres, famós collar després de pagar la suma fixada.

El collar estará en poder del seu propietari abans de 48 hores.

El robo fou obra d'una banda de malfactors.

Brasil

Río Janeiro. — El ministre d'Hisenda ha presentat a la Cambra el projecte de pressupost per a 1914.

Els ingressos se calculen en 326,584 contos de rei en or i 372,046 contos en paper.

Feta la deducció dels pressupostos parcials dels diferents ministeris, queda un total de 3,145 contos or i 49,229 contos paper.

Se calcula que'l saldo deffinitiu será de 5,040 contos.

Estats Units

Washington. — El missatge presidencial relatiu a México preconitza la conveniencia de mantenir-se a l'espectativa.

Afirma l'amistat sincera i desinteressada de la República Nort-Americana envers México.

Com que l'estat de coses a México empitjorava, era un dever dels Estats Units oferir els seus bons oficis per a restablir la pau, peró desitjant procedir única i exclusivament en interés de México, no inspirant-se en interessos particulars.

Els Estats Units varen proposar una solució que abarcava els següents extrems: armistici, cessació de les hostilitats, eleccions generals, en les quals el general Huerta no fos candidat i comprometent-se tots els partits a acceptar el resultat de la lluita electoral. Els Estats Units donarien el seu appoament a la seva administració mexicana.

L'enviat dels Estats Units, Mr. Lind, va desempenyar admirablement la missió que li havía estat confiada, peró el Govern mexicá va refusar les proposicions nord-americanes.

No poguent imposar els seus bons oficis els Estats Units observarán una veritable neutralitat. La lluita a México devindrá mes aguda que mai, per lo qual els nord-americans han rebut ordre d'abandonar el territori mexicá.

L'exportació a México será rigurosament prohibida.

Nova Iork. — Comuniquen de San Antonio que a conseqüencia de les ordres rebudes de Washington han sigut enviades a la frontera mexicana forces d'infantería i cavalleria i una bateria d'artilleria.

Part d'aquestes forces ha pres posicions davant de Brownsville, on es troben forces rebels mexicanes.

Altra part d'aquelles tropes s'ha situat davant del quarter general de les forces federals mexicanes.

A Laredo hi ha mil soldats de refory disposats a sortir al primer avís.

França

Vernet-les-Bains. — Marcel Prevost, ahir fou rebut per M. Bernard, arcalde de Prades, i ha visitat als famosos capitells de Sant Miquel de Cuxà i el claustre de l'antiguíssim monastir.

Després ha anat al taller de l'escultor rossellonès Gustau Violet, per a veure els treballs del monument a l'«Entente cordiale», que s'alçarà a Vernet-les-Bains, pel març vinent.

Burdeus. — El vapor «Bretagne», que fa dos dies se vegé obligat a sospendre la sortida cap a Amèrica, per haver-se declarat en vaga la tripulació, ha salpat aquest migdia, sense cap incident.

Philippiville. — Els dockers indígenes han après el treball.

Els europeus segueixen en vaga.

Holanda

La Haya. — L'aviador Vanstein, que ha sortit d'Etampes a les cinc del matí, ha aterritzat a les 11'15 prop de Wassena, sense novetat.

Italia

Roma. — El dirigible militar número 2, que ha sortit a les quatre de la matinada de Bracciano, prop de Roma, ha arribat a les 11'11 a Ferrara.

Portugal

Lisboa. — La premsa anuncia que'l ministre de Negocis Estrangers, Antoni Macieira, marxará cap a Algarve, per a fer-se càrrec de la protesta d'aquells industrials, relacionada amb el futur tractat de Comerç entre Espanya i Portugal.

Russia

Sebastopol. — L'emperador, l'emperatriu i els seus fills han sortit cap a Jalta, a bordo de l'iat imperial «Standard».

Turquía

Constantinobla. — Les autoritats otomanes han detingut el vapor alemany «Ella», amb carregament de civada per a Bulgaria.

DARRERA HORA

Madrid, 29 de 1 a 3 matinada

Un foc

En el carrer de Sant Germà de la barriada dels Quatre Camins, s'ha declarat un horrible incendi.

S'han cremat quedant del tot destruídes, tres cases on hi vivía multitut de veins, tots obrers.

En els baixos hi havía establert un magatzem de draps.

El veinat ha perdut tots els mobles.

No s'han registrat desgracies personals.

Quatre trets

Málaga. — Un tal Antoni Núñez, esperà al seu convei, Joan Arjona, el qual venía del jutjat per a denunciar al primer, qui li havía estafat una certa quantitat de diner, i al tombar una cantonada li fengegà quatre tret.

Del Marroc

Malalt

Tetuán. — El general Berenguer es troba malalt.

Fa llit.

Operació-Un sargent i tres soldats morts-Dos ferits

Tetuán. — Al fer-se fosc hi ha hagut un lleuger tiroteig entre uns soldats i un grupu de moros. De sobte, una nodrida descarrega caigué damunt dels nostres matant un sargent i tres soldats.

Aleshores els harkenys, aprofitant la confusió, pogueren apoderar-se d'una metralladora, que fou defensada bravament pel tinent Barroso.

Seguidament s'infringí un dur cástig als moros, canonejant el poblat de Bulsemar. La meçquida i varies cases, quedaren totalment destruídes.

Es vegé fugir a la desbandada a molts harkenys.

El sargent mort s'anomena Joan Ros, i els dos soldats Joan Pons, Josep Barros i Josep Fernández.

També hi ha ferits el sargent Rafel Flores i el soldat Vicens Aznar.

Mort confirmada

Ceuta. — S'ha confirmat la mort en les immediacions de Tánger, del moro notable conegut pel «Valiente».

En Marina

Tetuán. — El general Marina ha retornat de la seva excursió, a entrada de fosc.

Visitá, acompanyat d'En Menacha i N'Aguilera, als generals Primo de Rivera i Ruiz que's troben en el campament.

Feu grans elogis de la situació en totes les posicions.

De Catalunya

Crema

Tortosa. — Un incendi ha destruit uns monts de la vora dreta de l'Ebre.

L'opinió está alarmadíssima per la freqüencia d'aquests sinistres.

De l'estranger

Desgracia

Washington. — La filla del president [illegible] quan, de sobte es desbocà l'animal, essent llançada bruscament de la sella.

Resultà amb varies ferides i commoció cerebral.

El séu estat es greu.

La revolta mexicana

Veracruz. — El govern de México ha acceptat les condicions formulades per En Wilson.

Desseguida tornará a México el representant Ianki.

Els Estats Units tenien preparades a Texas gran número de forces de l'exèrcit, per si hagués sigut necessaria l'invasió del territori mexicà.

INFORMACIO DE BARCELONA

El vinent diumenge, 31 d'agost, tindrán lloc en la «Schola Orpheónica», els exámens de fi de curs, de les classes gratuites de solfeig i teoría que sosté dita entitat choral, baix la direcció del mestre Artur Marcet i amb la cooperació dels professors Dolors Durá de Lloret, Teresa Montané i Claudi Soler.

La Societat Económica Barcelonesa de Amics del País, celebrará sessió pública extraordinaria el proper diumenge día 31 del corrent, a les 12 del matí, en el local de costum, a fi de procedir a l'entrega dels premis i plmoina procedents de la fundació del mestre don Ramón Vilanova i Barrera, corresponents al concurs d'enguany.

—CAMISERIA SANS, BOQUERIA, 32. Especialitat en camises a mida.

La Junta de l'Ateneu Obrer de Barcelona a fi de que'ls alumnes de les classes de Dibuix, tinguin coneixements de les diferentes aplicacions que l'Art té a tota mena de Industries, ha determinat establir en el vinent curs, que començará el primer de setembre, una classe d'Art Decoratiu, encomenada al director de les d'Artístic, don Pau Febrés.

A la Secretaría de dit Ateneu hi queda oberta la matrícula de 8 a 9 de la nit.

Amb l'objecte de constituir un centre de carácter benéfic i instructiu, es convoca als naturals de la provincia de Murcia, domiciliats a Barcelona, a una reunió que tindrá lloc demá d'assabte, 30 del corrent, a dos quarts de deu del vespre, en el local de la Joventut Radical del districte V, Sant Pau, 85, principal.

En la Cambra de Comerç i Navigació d'aquesta ciutat, baix la presidencia de don Joaquim Cabot i Rovira, s'hi reuní ahir el Jurat de Comerciants i Industrials que té la missió d'informar els expedients de prórroga d'incorporació a files en virtut de les disposicions vigents sobre recrutament i reemplaç de l'exércit, amb assistencia dels senyors don Salvador Basseda, don Ferrán Autrán, don Lluis Esteve i don Jacinto Casas, accordant emetre informes favorables a les sol-licitats dels moços Josep Monjoneli Burgas i Pere Riera i Vilaplana, de Barcelona; Manuel Amenós Reñé, de Sabadell; i Jaume Parellada Vinyals, de Vilafranca del Penadés.

La Comissió Organitzadora del Segón Congrés Espanyol de Geografía Colonial i Mercantil que ha de tenir lloc a la nostra capital durant els díes del 10 al 15 del vinent mes de novembre, ens comunica que segueix rebent adhesions i treballs tant de part d'elements del país com de les nacions llatines a les quals ha extés el seu convid.

En la sessió darrerament celebrada per la Junta del Port, foren aprovats els comptes corresponents al passat mes de juny, i entre altres accords, es prengueren els següents: Fer pública manifestació de lo equivocat de certes informacions aparegudes la poc en la premsa d'aquesta capital amb ocasió de la varadura del vapor «Willis», i de la qual ja'n parlavem darrerament.

Quedar enterats d'haver sigut desestimada en absolut pel governador civil l'instancia presentada per alguns elements estranys al tráfec comercial d'aquest port, en sol-licitut de que no poguessin desembarcar-se carbons minerals en el Moll Nou.

Informar favorablement dugues instancies de la Companyía Transatlántica, encaminades a que la designació de lloc d'atrac i concessió de tinglado de que disfruta actualment en el Moll de Balears, siguin oportunament trasladades al d'Espanya en la seva port terminal, enfront a la Dársena del Comerç, quan estigui degudament utilitzada.

Reglamentar el servei públic del petit Varader construit a l'extrem del Moll de Ponent.

A la memoria de R. S. d'E. hem rebut 25 pessetes, per a ésser repartides el día 30 del corrent entre gent necessitada.

Agraim el donatiu de qual distribució en donarem compte.

A l'entitat «Arts», Petritxol, núm. 1, segón, des d'avui hi queda oberta la matrícula per al vinent curs que començará'l primer de setembre a les classes nocturnes de dibuix artístic, coloració, estilització i composició, amb ensenyament especial per a nenes i senyoretes; estudi de la forma humana.

A l'inaugurar el nou curs, es renovará el material de classe i s'ampliará la biblioteca artística d'obres dels grans mestres i publicacions d'art que l'entitat posseeix com a complement i consulta dels estudis que's cursen.

El Consell Directiu té en projecte diversos actes i excursions que desenrotllará durant el curs.

Aquesta nit, de nou a dotze, la banda del regiment de Vergara, executará en el Paralel, cantonada al carrer de Sant Pau, el següent programa:

«El Ayudante», pas doble, Gutiérrez.
«Glorias de Iberia», sinfonía, Carlini.
«Batalla de los Castillejos», fantasía militar, Marín.
«Potpurri español», Soler.
«Cu, cu e piu, piu», polka descriptiva, Viller.
«El Batallador», vals joia, Massana.

Butlletí del Treball

EL TANCAMENT A LES VUIT

Avui divendres, a les deu de la nit tindrá lloc en el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Industria, carrer Comptal, 35, el míting convocat per la Secció Permanent de Relació i Treball, a l'objecte de tractar de l'interessant qüestió del tancament a les vuit.

Entre'ls dependents regna veritable entusiasme per a concórrer a tal acte, car en ell se donará compte de la situació immillorable de la campanya.

Borsa del treball

Día 28-8-13

Ofertes

2212, senyoreta taquí-mecanógrafa de 23 a 30 anys; 2213-14, senyoretes instruídes de bon aspecte per a la venda detall, de 18 a 28 anys; 2215, oficial fundidor per a platería i joieria; 2216, oficial estuxista práctic; 2217, operador práctic fotógraf i tractament de les plaques i paper fotográfic, soltER per a França; 2218, oficial manyá de obres, jove; 2219, majordom ajudant per a contínues de llar; 2220, mig oficial torner amb ferro; 2221, moço robust que sápigui llegir i escriurer, de 20 a 30 anys; 2222-23, aprenents lampistes avançats de 15 a 17 anys; 2224-25, aprenents repulsadors metalls avançats, de 16 a 18 anys; 2228-29, aprenents montadors lampistes avançats; 2230, meritori bona lletra, cálcul i máquina, de 16 a 17 anys; 2231, meritori de 15 a 17 anys; 2232, recader de 14 a 15 anys; 2233, repartidor de 15 a 17 anys; 2234, recader apte per a la venda de 15 a 17 anys.

Baixes

1542, peons; 2073, moços; 2045, fuster; 1363, manyá; 2210, moço; 2025, moço.

ESPECTACLES

Teatre Tívoli Gran companyía d'ópera italiana.
Avui a un quart de deu. Darrera de l'ópera CARMEN, exitaç de les senyores Galàn, Lluró, senyors Elias, Labarta, Miracle. Entrada 50 céntims. Demá gran acontelxement RIGOLETTO, per l'eminent tenor Giuseppe Paganelli i els celebrats artistes M. Farry i Navarro. Vinent setmana Hariclee Darclee.

Teatre Cómic Avui divendres a les nou, 5 actes. Primer «Los molinos cantan», tres actes. En el segón gran «farándula» alentorn de la platea, per les tiples, chor de senyores, i 60 comparses. Segón L'éxit de la temporada «La última película», segueixen les ovacions a les pel·lícules vivents «Los dos fenómenos» i «El orfeón». Tercer Exitaç gran «La alegria del amor», grandiosa revista de visualitat jamai igualada, 120 persones en escena. Dimarts 2, benefici del popular Pep Bergès.

TURO PARK
Avui divendres a les 6 de la tarde i a les 11 de la nit nova aparició de la unica atracció en el seu genre
"El Arca de Noé„
DIRIGIDA PER MR. CABAN
alternant els 22 cavalls, 17 micos, 14 goços, 2 cabres i un gall. Banda militar, 40 modernes atraccions, Café restaurant.
Entrada de passeig 25 céntims.

Círcol de Sans
Demà dissabte 30 agost 1913: Nit a un quart de deu. D'accord amb son empresari senyor Mestres donará una representació de l'ópera en quatre actes
RIGOLETTO
l'eminent diva senyoreta
CASSANI
Cançó catalana «A la voreta del mar», per la senyoreta Cassani. Despatx de localitats el divendres de 9 a 10 nit i durant el dissabte a secretaría del Círcol de Sans, i el divendres i dissabte fins les 12 del día a casa Aurigemma, carrer de Ferrán. El diumenge tarde i nit darrers balls de festamajor, quedant convidades les Societats aliades.

FRONTO COMTAL

Gran partit extraordinari per a avui nit, a un quart d'onze.
Detalls per cartells. Nuls els «pases».

Saturn Parc

Centre d'atraccions decididament predilecte i declarat de moda pel públic barcelonés. Unic que poseeix els elegants i monumentals sports.

Els Urals. Witching Waves

patentat per aquesta Empresa per a Espanya i infinitat d'altres, amb tot genre de grates emocions.
Banda d'Alcántara tarde i nit.
ENTRADA DE PASSEIG 10 CENTIMS
Nota important: Es evident i una vegada mes queda demostrat que els «Cosos» verificats en el Saturn els dimarts de moda resulten ésser el festeig que major animació i alegría proporciona al nombrós i distingit públic que els presencia de quants espectacles s'han ofert en la present temporada.
El vinent dimarts de moda, 2 de Setembre, magnífica vetllada amb
"Coso blanco-celeste„
Se despatxen llotges per a dit día a tres pessetes. El timbre a cárrec del públic.

Concerts

ROYAL CONCERT «MUSIC-HALL»
Marqués del Duero, 105, davant Teatre Comtal
Grans Concerts tots els díes tarde i nit, per una important «Companyía de Varietés».

Gran Edén Concert
Assalt, 12.
Music-Hall, Concert. Restaurant Parisièn

ALCAZAR Gran Café Concert. Restaurant de primer ordre
Sarsueles alegres. Continuament Grans Debuts.

Cinematógrafs

Gran cine saló Doré
Avui divendres hermós programa de pellícules i
4 colossals atraccions, 4
«España y Sevillanito», balls espanyols amb decorat exprofés, «The Rukolius», acróbates gomosos. Exit de la gran cançonetista
Adria Rodi
Ovacions contínues a la gran artista transformista
La Centella
amb el seu apropósit cómic líric titulat
La Manolita
28 transformacions rápides, decorat exprofés.
Aviat... Aviat... Aviat...

Butlletí comercial

28 d'Agost 1913

BORSA DE BARCELONA

Cotisació oficial

	Oper.	Diner	Paper
Londres, 90 dies vista	.....	26'70	.....
— xec	.....	.....	27'20
París, xec	.....	.....	7'75
Madrid y plasses banca, a 8 d/v.	.....	.....	8'30

Efectes públics

	Oper.	Diner	Pape
Deute Int. em. 1908 serie A	84'70	.....	.....
— — — — B	82'80	.....	.....
— — — — C	81'65	.....	.....
— — — — D	81'00	.....	.....
— — — — E	.....	.....	.....
— — — — F	.....	.....	.....
— — — — G. H.	86'50	.....	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
— Amortisable serie A	100'	.....	.....
— — — — B	100'05	.....	.....
— — — — C	100'	.....	.....
— — — — D	.....	.....	.....
— — — — E	.....	.....	.....
— — — — F	.....	.....	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
— — — serie A	.....	.....	.....
— — — — B	.....	.....	.....
— — — — C	.....	.....	.....
— — — — D	.....	.....	.....
— — — — E	.....	.....	.....
— — — — F	.....	.....	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
— — — serie A	.....	.....	.....
— — — — B	.....	.....	.....
— — — — C	.....	.....	.....
— — — — D	.....	.....	.....
— — — — E	.....	.....	.....
— — — dif. series.	.....	.....	.....
Tituls Deute Mpal. 1903-4-5	.....	.....	.....
— — — 1906 A B C	94'	94'00	94'25
— — — 1907	.....	.....	.....
— — — 1910	.....	93'25	94'75
— — — 1912	.....	91'50	94'00
— — Maig 1899, Ensxe.	.....	91'50	92'00
— — Abril 1907, Ensxe.	.....	.....	.....
— — Reforma 1908	91'50	91'50	91'75
— — Mun. de Sarrià	.....	98'75	99'25
Emprèstit Diputació Prov.	100'	100'	100'50
Port de Melilla y Xa arines	.....	106'50	107'50

Obligacions

	Oper	Diner	Paper
Nord d'Esp., prior Barcelona	82'75	.....	.....
— Lleida, Reus, Tar.	.....	.....	.....
— Villalba a Segovia	.....	92'75	93'25
— esp. Alm. Val. Tar	92'00	92'00	92'25
— Osca a Fr.ª, alt. lín.	91 12	91'00	91'25
Mines Sant Joan Abadeses	78 75	78'25	78'75
Tarragona a Barc. y Fransa	.....	55'35	55'65
Madrid, Saragossa y Alic., serie A.	.....	105'75	106'00
— — — B.	.....	100'75	101'00
— — — C.	.....	91'75	92'25
— — — D.	90'00	90'00	90'25
Madrid a Barcelona, directes	.....	.....	.....
— — Reus a Roda	53'75	53'75	54'25
Alm. Val. y Tarrag., no adher.	.....	.....	.....
— — adheridos	74'87	71'75	75'00
Med. Zam. Or. Vigo, em. 1883	.....	48'25	48'75
— — — 1883	.....	48'25	48'75
— — serie G y H.	.....	74'25	74'75
Asturias, Gal. y León, 1.ª serie	.....	.....	.....
— — 2.ª hipo.	.....	.....	.....
Valladolid a Med. de Rioseco	.....	.....	.....
Madrid, Cáceres, Port. serie 1.ª	.....	101'00	101'50
— — — 2.ª	.....	89'75	90'25
— — — 3.ª	.....	.....	.....
— tots els cent. impars	.....	90'75	91'00
Basc-Asturiá, 1.ª hipoteca	.....	.....	.....
— 2.ª —	.....	.....	.....
Cariñena a Saragossa	.....	.....	.....
Olot a Girona	.....	.....	.....
Companyía General Tramvies	.....	.....	.....
— An. Tr. Bar. Ens. G.	.....	90'75	91'00
— Tr. Bar. S. A. y ext.	.....	91'00	91'55
— Barc. Elec.	.....	98'00	98'50
Companyía Transatlántica	.....	90'50	91'00
Canal d'Urgell	.....	77'25	77'75
Soc. Gen. Aigües Barc.	77'25	.....	.....
— — —	.....	.....	.....
Comp. Gen. Tab. de Filipines	.....	100'00	100'50
General Sucrera d'Espanya	.....	.....	.....
Comp. Asfalts Asland	.....	.....	.....
— — preferents	.....	93'50	94'
Port de Barcelona, em. 1905	.....	.....	.....
— — — 1908	.....	.....	.....
— — Circul. 1909	103'00	.....	.....
— — — 1910	.....	.....	.....
— — — 1911	.....	.....	.....
— — — 1912	.....	.....	.....
Port de Tarragona	.....	.....	.....
Bonos pref.—Comp. reg. Ebre	.....	91'00	92'00
Societa Catalana Gas	.....	.....	.....
Foment Obres y Construc.	.....	95'50	96'
Comp. Cotxes y Automóbils	.....	.....	.....
Siemens Schuckert, Ind. Elec.	.....	98'00	98'50
Societat Valenciana Elec	.....	99'50	100'00
Navegació y Industria	.....	.....	.....
Societat Carbons de Berga	.....	94'00	94'50

Accions

	QUEDA Oper	Diner	Paper
Banc de Barcelona	.....	.....	.....
Banc Prestams y Descomptes	.....	.....	.....
Catalana General de Crédit	.....	.....	.....
Societat de Crédit Mercantil	.....	.....	.....
Comp. Reial Canalització Ebre	.....	.....	.....
Ferrocarrils Andalusos	.....	.....	.....

BORSI Y CANVIS

Informació de la casa FILLS DE F. MAS SARDÁ *Ramba de Ll. 22.*

Borsi del matí

	Obre	Tanca
Interior fi de mes	80'21	80'17
Alacants idem	97'35	97'25
Nords, idem	100'85	103'80
Orenses idem	.....	.....
Colonials, idem	.....	.....
Andalusos, idem	.....	69'20
Cotons	N'D.	.....
Catalanes	.....	.....

Borsi de la tarde

	Obre	Tanca
Interior, fi de mes pròxim	79'98	80'—
Alacants, idem	97'10	97'16
Nords, idem	100'65	100'65
Orenses, idem	.....	28'50
Colonials idem	.....	.....
Andalusos, idem	.....	69,20
Banc Espanyol de l'Illa de Cuba	.....	.....
Cotons	N'D	.....
Catalanes	.....	.....

Canvis de moneda

Al'ons	7'	p. 100
Isabels	10'	—
Unses	7'10	—
Or de quatre duros	6'80	—
Orde un y dos duros	6'	—
Dollars	10'	—
Lliures esterlines	26'00	ptes.
Francs	7'10	p. 100
Marcs	131'50	—

Borsa de Madrid

Interior comptat	79'95
— fi de mes	80'05
— — pròxim	80'10
Amortisable 5 per 100	.....
— 4 per 100	.....
Bac d'Espanya (accions)	448'50
Accions Tabacalera	.....
Riu de la Plata	434'75
Sucrera preferents	.....
— ordinarias	12'50
— Obligacions	.....
Francs	107 70
Lliures	27'22

Plaça de Barcelona

Mercats

COTONS

Informació del CENTRO ALGODONERO DE BARCELONA

LIVERPOOL 28 *d'Agost*

	Anterior Tanca	Obre	Avui 2.ª	3.ª	Tanca
Disponible	6'54	....	....	6'62	....
Juliol-Agost	6'62	....	....	....	6'71
Agost-Setembre	6'58	6'60	6'59	6'67	6'55
Setembre-Octubre	6'48	....	....	....	6'57
Octubre-Novembre	6'45	6'50	6'48	6'56	6'54
Novembre-Desembre	6'41	....	....	....	6'49
Desembre-Janer	6'41	....	....	....	6'49
Janer-Febrer	6'41	6'46	6'45	6'52	6'50
Febrer-Mars	6'43	....	....	....	6'51
Mars-Abril	6'44	6'49	6'47	6'54	6'53
Abril-Maig	6'45	6'52	....	....	6'53
Maig-Juny	6'46	....	....	....	6'54
Juny-Juliol	6'46	....	....	....	6'54

ALEXANDRIA, 28 d'agost

	Ant.-Obre	Avui-Obre	Tanca
Novembre	9'65	9'67	9'71
Jener	9'66	9'70	9'73

NOVA YORK, 28 d'agost

	Anterior Tanca	Avui Obre	2.ª	Tanca
Disponible	12'55	.....	.....	
Agost	12'39	12'42	N.	
Setembre	12'22	.....	.....	
Octubre	12'19	12'23	12'28	
Novembre	12'07	.....	.....	
Desembre	12'09	12'25	11'19	
Jener	12'	12'17	12'09	
Març	12'08	12'32	12'19	
Maig	12'16	.....	.....	

NOVA-ORLEAN 28 d'agost

	Anterior Tanca	Avui 2.	Tanca
Disponible	12'3/16	.....	
Agost	13'75	N.	
Setembre	12'32	.....	
Octubre	12'14	12'23	
Desembre	12'13	12'23	
Gener	12'14	12'25	
Març	12'27	12'37	

Arribades als ports dels Estats-Units 22,000 balas en 1 dies, contra ,000 de l'any anterior.

Preus corrents de cotons en rama, donats per la junta Sindical del Colegi de Corredors Reials de Comerç de Barcelona, en pessetes els 100 kilograms.

Procedencia	Middling fair	Fully good midd.	Good Middling
N.-Orl.-Texas	198 a 200	191 a 193	188 a 189
Altres ports	... a ...	189 a 194	188 a 190
	Fully mid	Middling	Lowmid
N.-Orl.-Texas	185 a 187	186 a 188	000 a 000
Altres ports	183 a 185	180 a 182	000 a 000

OLIS D'OLIVA

Informació de la casa J. REGÀS.

Dia 27 d'agost

Els 100 kilos, fora consums

Andalús, nou	de 113'05 a 117'40	pessetes
Baix Aragó	de 156'50 a 162'60	—
Borges	de 143'50 a 165'25	—
Tortosa	de 139'25 a 160'90	—

Mercat en endencia a l'alsa
Estació del Bogatell: Existencia .... 5 vagons
— — Arribades .... 0 —

OLIS REFINATS

Encaixes de 5 bidons de 4 litres

Regàs, extravergo	8'50	pessetes cada
— Superfi	7'50	— —
La Trompeta	6'50	— —

CAFES Y SUCRES

Informació de la casa EMILI GAISSERT Y C.ª, *carrer Princesa 6b.*

HAVRE, 28 *d'agost*

(Café good Average)	Obre	Tanca
Setembre	60'25	60'50
Desembre	60'25	60'50
Mars	60'75	61'
Maig	60'75	61'
Juliol	61'	61'25

Sostingut.

NOVA-YORK, 28 *d'agost*

Cafè (Tipa núm. 7)	Obre	Tanca
Setembre		9'95
Desembre		9'25
Mars		9'55
Maig		9'60

Sostingut.

PARÍS, 28 *d'agost*

Sucre (núm. 3)	Obre	Tanca
Agost	31'	31.
4 Octubre	31'	31'
4 Janer	31'50	31'50
4 Mar	32'	32'

Calma.

HAMBURG, 28 *d'agost*

Sucre (Base 88 per 100)	Obre	Tanca
Agost	9'75	9'65
Oct.-Des.	9'27	9'25
Janer-Mars	9'40	9'37
Maig	9'57	9'57
Juny	9'00	9'00

Calma.

LONDRES 28 *d'agost*

Sucre (Base 88 per 100)	Obre		Tanca
Octubre-Dbre	9.2	3 4	9/3
Gener	9/3	3/4	9 4
Maig	9/6	3/4	9/7
Juny			
Agost			

Sostingut

LLANA

HAVRE, 28 *d'agost*

Bueno Aires.	Obre	Tanca
Gener	189'	1'89

Sostingut.

METALLS

HAMBURG, 28 *d'agost*

COURE	Obre	Tanca
Setembre	141'	141'75
Desembre	.....	.....
Mars	141'75	142'25

Sostingut.

PEBRE

HAVRE, 28 *d'agost*

Tellicherry	Obre	Tanca
Septembre	88'25	
Desembre	69'50	
Mars	60'50	
Maig	61'00	

Sostingut.

ALCOHOL

París		Tanca
Juliol-Agost	43'	43 12
Octubre	44'	44'12

Sostingut.

Productes enològics (marca Enol)

Informació de la casa KEGELS I VILA, *Rambla de Catalunya, 32.—Barcelona*

28 d'agost

	Per 100 ks. bulta d'origen	Detall el kilo
Acid cítric (caixes de 50 k.)	670	6'50
Acid sulfurós anhidre	....	....
Cilindre de 10 k.	....	2'50
— de 25 k.	....	2'20
— de 50 k.	....	2'10
— de 100 k.	....	2'
Acid tartàric (caix 100 k.)	385	4'
Amiant pols per afiltre	490	5'
Carbó decolorant paasta	100	1'50
Carbonat de potassa químicament pur	200	2'50
Celulosa per a filtre	275	3'
Clarificant per a vi negre fi	175	2'50
— — blanc	200	2'50
Cola de Russia Salianski	...	40'
— de Xina fideus	...	12'
Filtrolina	150	2'
Fosfat amònic	170	2'50
— bicálcic	70	0'80
Gelatina fina «plata»	450	5'
— plaques «medalla d'or»	145	1'60
Metabisulfit de potassa pur	120	1'75
Onesocola Coignet	200	2'25
Tiatne extra a Péter	750	8'
— — alcohol	650	7'
— — en agulles	675	7'5

DROGUES

Informació de la casa VIUDA Y FILLS DE G. BOADA Y TRAVESSA, *Plaça Antic Born, 1 p.*

Día 28 d'agost

Preus per 100 kilograms franc envas y estació o molt de Barcelona, salvo variació

	Pessetes
Nitrat de sosa 95 per 100 riquesa y 13/n per 100 ázoe	35'00
Sulfat ferro cristallisat	6'50
— — pols	7'00
— — cristallisat per 10 toneladas	....
— — pols — 10 —	....
— amònic 20/n ázoe	42'50
Clorur potassa 60/n equivalent a 50/n per 100 potassa pura	25'50
Sulfat potassa 50/n equivalent 48/n per 1000 potassa pura	29'50
Superfosfat cals mineral 18/n per 100 acid fosfòric soluble	6'35
Superfosfa cals mineral 18/n per 100 acid fosfòric soluble	7'40
Super osfat cals mineral 15/n per 100 acid fosfòric soluble	8'25
Superfosfa cal ossos 15/n per 100	11'00
Escories Thomas 18/n per 100 acid fosfòric soluble	8'50
Kainita 12/n per 100 potassa pura	8'50
Sulfat coure 99/100 puresa	68'30
Sosa en sacs de 40 kilos el sac	7'50
— — 20 — —	2'15
Flor en sacs de 50 kilos el sac	17'00

Butlletí meteorológic

Día 27 d'agost

DEMATI

Barómetre al nivell del mar	761'16
Temperatura a la sombra	27'6
Direcció del vent	N. E.
Humitat	56

TARDE

Barómetre al nivell del mar	762'07
Temperatura a la sombra	27'0
Direcció del vent	S.
Humitat	64

EN LES VINTIQUATRE HORES

Temperatura.—Màxima: Sol, 33'1.—Màxima: Sombra, 20'8.—Mínima: Sombra, 23'6.—Reflector, 22'5.—Velocitat del vent, kilòmetres 385.

Imprempta y estereotipia, Fortuny, 2 ter.

FORA PÈL MOIXÍ
Els POLVOS COSMÉTICS DE FRANC treuen en pocs minuts el pèl de qualsevol part del còs, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilíssim a les senyores que tinguin pèl moixí (vello) a la cara y brassos, para que així puguin destruirlo. — S'envia certificat per correu si per endavant se reben UN POT, 2'50 ptes. 3'50 ptes. en LLIURANSA de Giro Mutu o segells de correu.
Farmacia Borrell
COMTE DE L'ASSALT (CARRER NOU), NÚMERO 52. - BARCELONA

HERNIATS Maravelles de l'Institut Espanyol d'Ortopedia Abdominal.
PATENTS NÚMEROS 10.664, 10.667, 14.632 i 17.632
Per què, encar avui, en el siglo XX, que es un fet *Palmi absolut i la curació radical*, moren tants herniats? Perque usen braguers i vendatjes antiquats i armatostes; per encallaments, estrangulacions o per complicacions, i també moltíssims moren de l'operació o de las seves conseqüencies. Morí d'hernia estrangulada i en mig de horrorosissims sofriments el Cardenal Spínola (Arquebisbe de Sevilla), cóm moren quants no's preocupen de sa malaltia, de la calitat ni procedencia dels medis de combatirla; i va viure tranquil, sense recordarsen mai més que herniat hagués sigut, el Cardenal Benavides (Arquebisbe de Saragoça), perque, com tantíssims il·lustres varons, acudí an aquesta casa, la que compta per mils els éxits, i per son discutible acert en tots els cassos, patentisats per innombrables certificats de curació, la *Ciencia en pie i unanimitat* ha reconegut, i proclamat oficialment, que EL PROTOTIP DEL TRACTAMENT NO OPERATORI (sense talls de bisturí), constitueix lo més útil i perfeccionat—i també lo més humanitari—fins el día conegut per a la curació radical de les hernies. Els herniats (trencats) d'ambdos sexes i quins sufreixen afeccions en la regió abdominal, obtindrán alivi immediat i prompta curació, dirigint-se personalment o per escrit al despaig del especialista D. Pere Ramón, Carme 38, pis primer, BARCELONA. Opúscols de franc.

Fábrica de máquines parlants
i tots els seus accessoris
Marca registrada **A. M.**
Nou perfeccionament.-Discs de totes classes.-Grans rebaixes en els discs Odeón, de 11 ptes. a 8'10; Jumbos, a 7'20.-Grans descomptes als revenedors.
Enviem de franc el Catàleg il·lustrat
No confondre aquesta MARCA amb altres
Despatx: 7, VIDRE, 7 (entre Escudillers i Plaça Reial)

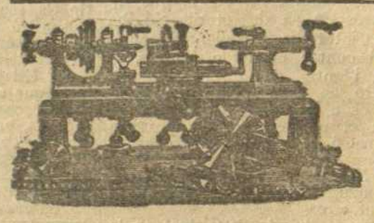
Fornitures, Eines, Llimes y *Laminadors* pera *Rellotgers, Platers* y *Gravadors*
Torns y útils de precisió *G. Boley* pera mecànics y rellotgers.
Rodes y pesses de recanvi pera tota classe de rellotges
Renóvrin, líquit pera netejar amb rapidesa y economía els objectes d'or, plata y metall.
ENRIC CORTADA Baixada Sant Miquel, 5 Barcelona

Gramofons, discs i rotllos autopianos
COMPRA, CANVI i LLOGUER
New-Phono.-Ample, 35, Barcelona, i sucursal Plaça Trilla, 4, Gracia

El A. B. C. Hospital, 121
Màquines per a cosir, garantitzades
Des de 30 pessetes
Accessoris i reparacions

ESQUELES MORTUORIES
SE N'ADMETEN AN AQUESTA IMPREMPTA, FINS A LES DUES DE LA MATINADA

DINER en 1.ª hipoteca i sobre valors desde'l 3 per 100 anual, en lletres a propietaris, industrials i comerciants desde'l 1'12 per 100 al mes.

DINER en 2.ª hipoteca, usdefruits, parts indivises, i sobre genres, pianos carrmatges i tota garantía que convingui. Ramblа de Santa Mònica, 4, entressol.

PIANOS Y HARMONIUMS de lloguer, desde 8 fins a 15 pessetes al mes Carrer del Bruc, núm. 78, entressol, primera

VARILAXINA

El mes modern laxant
Es composa de cinc laxants vegetals diferents, peró d'acció equivalent. La seva acció es constant i idèntica. El còs no s'hi acostuma. No produeix irritació.
Dipósit: **A. Serra, Pelai, 9**